

ОСИГУРАЊИКА

ГЛАС

ГОДИНА XL • БРОЈ 2 • БЕОГРАД, 31. ЈАНУАР 2009. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО • БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

Снежна олуја (Франциско Гоја, 1786-1787)

У ЖИЖИ

Одложена исплата дуга пензионисаним паорима

**ПОСЛЕДЊА РАТА
ТЕК У 2010. ГОДИНИ**

• Страна 9

ПОВОДИ

Попусти за оне са најтањим џепом

**ДО 18.657 БЕЗ
ПАРТИЦИПАЦИЈЕ**

• Стране 14 – 15

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

ПРОСЕЧНА ЗАРАДА И ПРОСЕЧНА ПЕНЗИЈА ОД 2002. ГОДИНЕ

ГОДИНА	Месец	Просечна зарада	ПРОСЕЧНА ПЕНЗИЈА - УКУПНО (запослени)			Просечна зарада без пореза и доприноса	НАЧИН УСКЛАЂИВАЊА					
			% у заради	ИЗНОС (усклађивање)	% у заради без пореза и доприноса							
2002.	Јануар	10.719	60,01	6.433 (13,05%)	86,52	7.435	УСКЛАЂИВАЊЕ ТРОМЕСЕЧНО ПО ШВАЈЦАРСКОМ МОДЕЛУ	50% кретања трошкова живота				
	Април	12.590	51,04	6.426 (-0,4%)	73,53	8.739						
	Јули	13.461	50,29	6.770 (5,3%)	72,47	9.342						
	Октобар	14.439	50,11	7.235 (6,65%)	72,03	10.044						
	Децембар	16.643	43,57	7.251	62,75	11.555						
	ЈАНУАР - ДЕЦЕМБАР	13.260	50,69	6.721	72,99	9.208						
2003.	Јануар	13.659	59,06	8.067 (11,13%)	85,20	9.468			УСКЛАЂИВАЊЕ ТРОМЕСЕЧНО ПО ШВАЈЦАРСКОМ МОДЕЛУ	50% кретања трошкова живота		
	Април	16.018	47,63	7.629 (-5,6%)	68,43	11.148						
	Јули	17.167	47,90	8.223 (7,69%)	69,30	11.865						
	Октобар	17.986	47,13	8.476 (2,97%)	68,18	12.432						
	Децембар	20.975	40,43	8.481	58,38	14.528						
	ЈАНУАР - ДЕЦЕМБАР	16.612	48,77	8.102	70,45	11.500						
2004.	Јануар	17.498	54,47	9.531 (12,28%)	78,91	12.078					УСКЛАЂИВАЊЕ ТРОМЕСЕЧНО ПО ШВАЈЦАРСКОМ МОДЕЛУ	50% кретања трошкова живота
	Април	20.807	43,76	9.105 (-4,57%)	63,25	14.395						
	Јули	21.495	44,58	9.582 (5,13%)	65,50	14.630						
	Октобар	21.472	46,95	10.081 (5,06%)	68,86	14.639						
	Децембар	25.392	39,73	10.089	58,16	17.346						
	ЈАНУАР - ДЕЦЕМБАР	20.555	46,60	9.579	67,90	14.108						
2005.	Јануар	20.898	53,94	11.272 (11,64%)	79,03	14.263	УСКЛАЂИВАЊЕ ТРОМЕСЕЧНО ПО ШВАЈЦАРСКОМ МОДЕЛУ	50% кретања трошкова живота				
	Април	25.153	44,12	11.097 (-1,71%)	64,54	17.193						
	Јули	25.769	46,11	11.882 (6,82%)	67,38	17.634						
	Октобар	26.721	46,18	12.341 (3,56%)	67,57	18.265						
	Децембар	32.244	38,28	12.342	55,90	22.079						
	ЈАНУАР - ДЕЦЕМБАР	25.514	45,66	11.650	66,79	17.443						
2006.	Јануар	26.603	46,66	12.414	68,24	18.191			УСКЛАЂИВАЊЕ: ДВА ПУТА ГОДИШЊЕ (постепени прелазак на усклађивање само са трошковима живота - од 2009. године)	37,5 % кретања зарада + 62,5% кретања трошкова живота		
	Април	30.572	43,99	13.448 (8,34%)	64,38	20.887						
	Јули	31.738	42,44	13.471	61,87	21.774						
	Октобар	32.668	43,72	14.283 (5,83%)	63,93	22.340						
	Децембар	41.294	34,59	14.285	50,54	28.267						
	ЈАНУАР - ДЕЦЕМБАР	31.745	42,23	13.406	61,76	21.707						
2007.	Јануар	33.770	42,31	14.287	59,23	24.122				УСКЛАЂИВАЊЕ: ДВА ПУТА ГОДИШЊЕ (постепени прелазак на усклађивање само са трошковима живота - од 2009. године)	25 % кретања зарада + 75 % кретања трошкова живота	
	Април	37.117	39,97	14.836 (3,75%)	55,71	26.632						
	Јули	38.712	38,33	14.840	53,47	27.752						
	Октобар	40.082	39,99	16.013 (7,78%)	55,76	28.720						
	Децембар	48.122	33,27	16.008	46,44	34.471						
	ЈАНУАР - ДЕЦЕМБАР	38.744	38,71	14.996	54,02	27.759						
2008.	Јануар	39.331	45,21	17.781 (Ванр. 11,06%)	62,99	28.230	УСКЛАЂИВАЊЕ: ДВА ПУТА ГОДИШЊЕ (постепени прелазак на усклађивање само са трошковима живота - од 2009. године)	12,5% кретања зарада + 87,5% кретања трошкова живота				
	Април	45.355	41,94	19.024 (6,97%)	58,42	32.562						
	Јули	46.115	41,25	19.022	57,54	33.058						
	Октобар	47.883	45,34	21.711 (10 + 4,13%)	63,28	34.311						
	Децембар	53.876	40,30	21.713	56,21	38.626						
	ЈАНУАР - ДЕЦЕМБАР	45.674	42,44	19.386	59,20	32.746						

ПЕНЗИЈЕ И ЗВАНИЧНО ЗАМРЗНУТЕ

Инфлација већ начела чек

Ако је по разним узнемирујућим вестима које су томе претходиле, пензионери би требало да буду задовољни: свих 1,58 милиона примило је своје неокрњене децембарске пензије у уобичајене исплатне датуме, а самосталци и дан пред новогодишњи празник. При том им је залуд било „гвиркање“ у коверте запослених комшија и родбине које су у јануару безмало 18 процената биле пуније од приманих у децембру; они су, опет, добили исте припадности као и у два претходна месеца, а то им је, готово, привилегија, пошто им је, како се причало по чаршији, у последњи час сачувана ванредна 10-процентна повишица из октобра.

Тако су пензионери, како показује и статистика Фонда ПИО, испратили 2008. с целогодишњим просеком од 19.386 динара; у години која је почела тако обећавајуће, на крају су пензије достигле ниво од 59,20 процената просечне лањске нето зараде. Да посланици нису били вољни да уназад мењају закон, па да је остала на снази одредба да пензије у јануару ваља довести на пожељних 60 одсто зарада – пензионере би у фебруару обрадовао једва који промил повишице.

Али, шта год било, то им је: сада је потпуно озваничено – усвајањем и ступањем на снагу измена и допуна Закона о ПИО – да ће садашње износе пензија најстарији примати и наредних месеци, па, ако буде среће и привредници демантују злослутнике који сневају о смањењу пензија, чак и све до пролећа 2010. године.

А већ у прва три месеца по добијању ванредне октобарске повишице, инфлација им је окрњила чек. Ако је по званичној статистици, сва лањска зимска поскупљења (грејања, телефонске претплате, меса, превоза...) стисла су се у 1,09 одсто раста трошкова живота који, сада неспорно, једино пензионерима неће бити ни на који начин надокнађени.

Кажу да већ сада грабимо близу инфлације која је предвиђена за целу 2009. Упркос томе, примања најстаријих ове године неће се повећавати чак ни у висини трошкова живота, што је било предвиђено „старим“ законом. Сада се види и да је одредба о усклађивању пензија у 2009. неоправдано куђена: што рече некад Душан Радовић, не треба се љутити кад је лоше, јер увек може бити горе.

Биће да су се пензионери у 2008. прерано радовали.

С. С.

ЗА ОСИГУРАНИКЕ КОЈИ
САМИ УПЛАЋУЈУ СТАЖ

Од сутра НОВЕ ОСНОВИЦЕ

За грађане који сами уплаћују доприносе за пензијско и инвалидско осигурање од сутра је радни стаж скупли. Основице осигурања, усклађене са кретањем зарада у Републици у претходна три месеца, увећане су за око седам и по процената. Нове основице важе за уплату доприноса за фебруар, март и април.

Као и до сада, грађани могу да се одреде за једну од 13 основица, независно од стручне спреме. Најнижа, која износи 35 одсто просечне републичке зараде, сада износи 17.348 динара. Стопа доприноса је 22 одсто, па ко одлучи да себи уплаћује стаж по најнижој основици, следећа три месеца треба да издваја по 3.816,56 динара месечно.

Највиша основица, Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање лимитирана на пет просечних плата, сада износи 247.825 динара. Дакле, ко високом пензијом жели да обез-

Основица осигурања	Месечни допринос
17.348	3.816,56
19.826	4.361,72
26.765	5.888,30
32.217	7.087,74
39.652	8.723,44
43.122	9.486,84
57.000	12.540,00
62.948	13.848,56
76.826	16.901,72
99.130	21.808,60
148.695	32.712,90
198.260	43.617,20
247.825	54.521,50

беди мирну старост, а то може и да плати, за фебруар, март и април треба да издваја по 54.521,50 динара.

В. А.

ГЛАС
ОСИГУРАНИКА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско и
инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР: Горан Лончар. **ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:** Славица Чедић, e-mail: scedic@pio.rs
РЕДАКЦИЈА: Булевар уметности бр. 10, 11070 Београд, **СЕКРЕТАРИЈАТ:** 011-2017-437 факс: 2017-418
РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад, **ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:** Ика Митровић,
021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.rs

ШТАМПА: ЈП Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ: 011-2017-438

Рукописи и фотографије се не враћају

Електронско издање: www.pio.rs/glas-osiguranika

Милијарду евра за привреду

Привредници у Србији моћи ће ове године да рачунају на 100 милијарди динара (око милијарду евра) повољних кредита уз само један услов – да не отпуштају раднике.

Ова сума, по обећању премијера, економског дела владе и гувернера, биће обезбеђена из државних и банкарских извора, а зајмови ће се давати уз камату од 5,5 до 6,5 одсто годишње. То је упола нижа камата од тржишне у овом тренутку, а на ове кредите ће привредници моћи да рачунају већ у другој половини фебруара.

Град плаћа рату почетницима

Скупштина града ће ове године платити бар једну рату такозваног стартап кредита београдским предузећима која су уз овакву новчану инјекцију Фонда за развој започела посао 2007. године. Реч је о 141 фирми и 184 предузетника у Београду који су за покретање бизниса узели кредите, основали мала и средња предузећа и запослили око хиљаду и по радника. Рате им на наплату доспевају тромесечно и износе од 83.000 до 300.000 динара, зависно од висине кредита.

До средине фебруара, по најави београдског градоначелника Драгана Ђиласа, биће потписани уговори са Фондом за развој о овој помоћи, а део новца ће бити обезбеђен уштедама у градској управи. Уколико током године буде могућности, град ће још једном новчано помоћи ова предузећа да би се и на овај начин ублажили ефекти кризе и сачувала радна места.

Кредити грађанима за домаћу робу

Челници владе најавили су повољне потрошачке кредите и за грађане. За њих ће бити издвојено најмање 20 милијарди динара, али ће услов за добијање зајма бити да се набављају трајна потрошна добра, и то домаћих произвођача (домаћи „пунто“, електрични апарати врањског „Алфа плама“...). Спискови производа за које ће грађани моћи да траже владин кредит биће накнадно објављени.

Ускоро још 4.000 динара

На кућне адресе 65.000 најстаријих Београђана поштари ће ускоро, почетком фебруара, донети другу рату новчане помоћи од по 4.000 динара коју је за њих обезбедио град. На списку су и даље сви који су помоћ добили у новембру, без обзира што су им после октобарског усклађивања пензије премашиле износ од 13.000 динара.

Најава отписа дуга паорима

Саша Драгин, министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, најавио је да ће у наредних месец дана бити разрешен проблем заосталих дуговања пољопривредника Републичком фонду ПИО.

Према његовим речима, у току су разговори са министарствима финансија и рада и социјалне политике о репрограмирању, а можда и о потпуном отпису дугова пољопривредника Пензијском фонду:

– Ова дуговања пољопривредника настала су зато што они у време санкција нису имали новац да уплаћују допринос, а и због тога – објаснио је министар Драгин – што држава тада ни на који начин није помагала пољопривредну производњу и они стога нису имали интерес да улазе у аранжмане с њом.

Изричит да „држава у овом тренутку може и мора да помогне пољопривредницима“, између осталог и да направе пресек и крену без претходних задужења у нову годину, министар Драгин је позвао паоре да до 31. марта региструју газдинства да би добили субвенције које ће ове године бити више од лањских.

У Војводини мање незапослених

На евиденцији Националне службе за запошљавање у Војводини крајем децембра 2008. било је 191.609 незапослених. У односу на исти период 2007, број лица без посла смањен је за 11 одсто.

Међутим, 98.648 незапослених (51,5 одсто), већином жена (54,9 посто), на посао чека дуже од две године.

Од почетка године до краја децембра регистровано је 221.909 слободних радних места, а укупно се запослило 201.979 особа, од којих на одређено време 67,8, а на неодређено 32,2 одсто.

Прошле године се највише људи запослило у прерађивачкој индустрији, трговини, грађевинарству, пословима са некретностима, образовању, пољопривреди, лову и шумарству.

Опремање нових клубова

Геронтолошки центар из Суботице и корисници услуга отворене заштите богатији су за још два клуба за дневни боравак – у Чантавиру и Новом Жеднику. Захваљујући финансијској подршци Покрајинског секретаријата за социјалну политику и демографију – који је, на основу пројекта Геронтолошког центра, издвојио 1.500.000 динара – почело је опремање клубова намештајем.

Конкурс за развој туризма

Горан Петковић, државни секретар за туризам у Министарству економије и регионалног развоја, позвао је заинтересоване предузетнике, туристичка предузећа и регистрована пољопривредна газдинства да пријаве своје пројекте на управо објављени конкурс за доделу подстицајних средстава за развој туризма у 2009.

Реч је о такозваним софт кредитима који ће бити пласирани под повољним условима, на пет година, с грејс периодом од годину дана и каматном стопом од један одсто годишње. Из буџета Републике Србије у овој години за туризам је издвојено 3,24 милијарде динара, од чега из Националног инвестиционог плана 550 милиона. Највећи део новца – 1,12 милијарди динара намењен је пројектима организација и друштава чији је оснивач влада или локална самоуправа, као и правним лицима која управљају туристичким објектима.

Данас рок за држављанство

Око 180.000 грађана Србије, који су се пријавили за бесплатне акције, имају још данас рок да доставе уверење о држављанству Агенцији за приватизацију да би остварили ово право.

Како сазнајемо, ради се о толиком броју пријављених грађана за које податак о држављанству није пронађен у електронској бази података МУП-а. Пошто постоји могућност да грађани, упркос томе што их нема у овој бази података, поседују уверење у држављанству, Агенција их је обавестила

на кућну адресу да овај документ након доставе.

Уверење може да се пошаље и препорученом поштом.

Ипак, одређен број наших држављана који из различитих разлога нису били уписани у књигу држављана на дан 3. јануар 2008. године, остаће без акција, јер је држављанство један од пет услова које грађани морају да испуне да би их заиста и добили.

За бесплатне акције се, иначе, пријавило 5,2 милиона грађана Србије.

Исплата пензија

Исплата другог децембарског чека пензионерима из категорије запослених почела је 24. док је друга половина прошлomesечних припадности од 21. јануара исплаћена и војним и пољопривредним пензионерима.

Чекови у иностранство

За српске пензионере који живе у страним земљама 27. јануара почела је исплата припадности за октобар, новембар и децембар прошле године. За 2.332 корисника који живе у 19 земаља Европе, Америке и Канаде из Дирекције РФ ПИО уплаћено је на рачуне иностраних банака 60.387.545,76 динара (у противвредности валуте земље у којој се исплаћује).

Уплата из Загреб

Из Миловинског завода Хрватске пензионерима који живе у Србији исплата припадности за децембар почела је 14. јануара. За 29.092 корисника пензија зарађених у овој држави Комерцијалној банци је уплаћено 5,782 милиона евра, па је чек из Загреб, у просеку, мало испод 200 евра.

Рачунари ратним војним инвалидима

Др Бојан Пајтић, председник Извршног већа АП Војводине, поконио је, средином јануара у Скупштини Војводине, компјутере члановима једанаест општинских организација ратних војних инвалида.

Ова акција наставак је пројекта покрајинске владе „Едукација ратних војних инвалида и породица палих бораца“ у оквиру којег су, досад, рачунарску технику добили људи из 13 општинских организација у региону. Дарована информациона технологија омогућиће удружењима из Инђије, Сремске Митровице, Сремских Карловаца, Бачке Паланке, Суботице, Србобрана, Кикинде, Житишта, Бечеја, Новог Бечеја и Жабља да брже и ефикасније функционишу и боље остварују своја права.

Извршно веће Војводине је лане финансијски подржало ову популацију са 2,5 милиона динара.

Александра Тодоровић и Верица Радуновић: по праву информацију само у Фонд

ПОДСЕТНИК ЗА КОРИСНИКЕ СРАЗМЕРНИХ ПЕНЗИЈА

Ко и како до минималца

Пензионери чија су оба прихода испод 11.088 динара поново су, овога пута на пензијском чеку, обавештени да имају право на виша примања

Пензионере који примају две пензије, једну за део стажа одрађен у Србији, а другу за године „гастарбајтовања“, али оне, и сабране, не премашују 11.000 динара, Фонд ПИО поново је подсетио да имају право да им се, уместо стварно обрачунате српске пензије, исплаћује минимална пензија гарантована нашим Законом о ПИО.

Практично, ко за негдашњи стаж у Босни и Херцеговини, рецимо, од Пензијског фонда у Мостару прима пензију у висини 60 евра, а сразмерно стажу у Србији обрачуната му је пензија од 4.000 динара, има право да од нашег Фонда ПИО, уместо обрачунате 4.000, прима пуну минималну пензију која, тренутно, износи 11.088 динара.

Обавештење о томе корисницима сразмерних пензија прослеђено је на

последњем пензијском чеку, мада је, како сазнајемо од Александре Тодоровић, начелника Одељења за ПИО по међународним уговорима, свакоме од њих то законско право предочено већ у решењу о утврђивању пензије за стаж у Србији.

– Када нам инострани фонд потврди тамошњи стаж осигураника, ми утврђујемо право на основу целокупног стажа, али пензију обрачунамо сразмерно стажу у Србији и о томе донесемо решење. Пошто се решења из иностранства обично нешто дуже чекају, у нашем решењу увек наведемо поуку пензионеру да нам се јави када добије решење о висини иностране пензије да бисмо одлучили о евентуалном праву на најнижу пензију – објашњава Александра Тодоровић.

Када корисник донесе решење о иностранству, њен износ прерачуна се у дина-

Само у Србији

Право на примање најниже пензије, у случају да је збир обе сразмерне пензије нижи од тог минималца, имају само пензионери који живе у Србији. Уколико живе у иностранству, и тамо примају обе невелике пензије, немају право на разлику до нашег минималца. Ово зато што, по међународним конвенцијама, најнижа пензија, као и други додаци (туђа помоћ или телесно оштећење) којима се штити стандард пензионера у својој држави, спадају у примања која се не трансферишу у иностранство.

ре по званичном курсу Народне банке Србије на дан доношења решења нашег фонда и сабере са износом српске пензије. Ако је тај збир испод минималне пензије која је тада важила – утврђује се да пензионер има право на најнижу пензију, о томе се обавештавају и он и исплатна служба Фонда ПИО. Пензионер добије уназад разлику између своје ниже, првобитно обрачунате, и минималне пензије од датума стицања права на пензију, а затим и даље редовно прима законску најнижу пензију.

Има случајева, додаје Верица Радуновић, помоћник начелника у овом одељењу, када се и без ино-решења пензионеру утврди право на најнижу пензију:

– У Немачкој, Аустрији, Француској, рецимо, или у суседним државама, бившим југословенским републикама, где су пре нас почели да подижу старосну границу, мушкарац није могао да оствари старосну пензију пре 65 година живота. Овде је, до 2002, могао да се пензиониса са 60 година, а у међувремену је за по пола године и код нас подизана та граница. Када човек код нас напуни године живота довољне за пензионисање, а знамо да у тој другој држави неће моћи да оствари право на пензију још, на пример, пет година, или из БиХ, рецимо, добије негативно решење, да не испуњава старосни услов за пензију – ми обрачунамо пензију за наш стаж и, ако је мала, одмах доносимо решење о праву на минималну пензију.

Управо због благовременог обавештавања корисника сразмерних пензија, у Сектору за спровођење ПИО не очекују да ће им се сада јавити много оних с обе ниске пензије који већ нису остварили право на нашу најнижу пензију:

– Можда највише неколико стотина – процењује Александра Тодоровић. – Истина, о таквој могућности најчешће се распитују они којима наш део пензије износи 500-600 динара, иако из иностранства примају и по 2.000 евра. Такви, наравно, немају право на нашу најнижу пензију.

Тачно је да су пензије у Македонији или БиХ, рецимо, релативно ниске, али доста наших грађана сад већ одлази у пензију са 35-40 година стажа, па и пензије које добијају нису тако ниске.

Али, ако неко сада прерачуна своју страну пензију, па види да је она заједно са делом који прима од нас нижа од садашњег минималца, нека поднесе захтев да му то прецизно прерачунамо. Ми ћемо, додуше, вредновати пензије на дан доношења решења, али, пошто су у међувремену и обрачунате и мини-

Злоупотреба „кратких ногу“

Догоди се и да неки осигураници, добро упућени у своја права и свесни да за невелики стаж у Србији не могу да очекују високе пензије, при подношењу захтева за овдашњу старосну пензију намерно за-таје да имају стаж у иностранству. Због ниске пензије, остваре право на минималац. Има и оних који, док чекају да испуне старосни услов у земљи у којој су такође радили, примају нашу најнижу пензију, а онда када добију страну пензију „забораве“ да дођу и о томе обавесте Фонд ПИО. А требало би, да би се прерачунало да ли су им сабране обе пензије испод нашег минималца, односно да ли и даље имају право на нашу најнижу пензију.

Али, оваква „заборавност“, упозорава Верица Радуновић, буде „кратких ногу“:

– По обавештењу иностраног носиоца о висини пензије коју остваре наши држављани, ми прерачунавамо износ иностране пензије и у случају да се покаже да је збир обе пензије изнад минималне, корисник није ни имао право на најнижи износ пензије. Тада је он у преплати и мора да врати сав вишак новца који је неосновано примао.

малне пензије на исти начин усклађиване, а стране пензије, као што се зна, годишње расту свега два-три процента – чије пензије су данас испод минималне, по свој прилици биће испод тог законског лимита и тада када је о њима решавано.

Ако се покаже да је пензионер у праву, донећемо решење о томе, а он ће добити разлику уназад, све од датума када смо донели наше решење о висини

У сваком случају, наше саговорнице саветују да се не траже нити слушају савети било каквих квазиправника, већ да се по праву информацију дође у Пензијски фонд.

Захтеве за проверу да ли се има право на најнижу пензију корисници сразмерних пензија могу да поднесу у својим надлежним филијалама које су

ни пензије. Уколико утврдимо да нема право на минималац, доносимо решење којим се захтев за одређивање најнижег износа одбија. Ако не стигне никакво решење – значи да права на најнижу пензију и нема.

одлучивале о праву на пензију или да доставе Дирекцији Фонда у Београду или Новом Саду уколико су пензионисани њиховим решењем.

Славица Чедић

СВЕ ВЕЋА ПОДРШКА ИНИЦИЈАТИВИ ФОНДА ПИО

Пун стаж по књижици

Министарство подржало да се запосленима с одрађених 35, односно 40 година омогући пензионисање и ако им цео период није покривен доприносима

Иницијатива Фонда ПИО да се радницима који су одрадили пуни радни стаж призна право на пензију чак и ако им послодавци нису уплаћивали допринос за све те године рада, наишла је на велико интересовање, а, чини се, и на све веће одобравање јавности; ресорно Министарство рада и социјалне политике такође је, по речима министра Расима Љајића, подржало овај предлог.

Али, било је и погрешних разумевања. Зато је Мирјана Мирков, директор Сек-

Мирјана Мирков

тора за остваривање права из ПИО у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, морала да појасни:

– Уколико би се прихватило овакво законско решење, детаљи би се тек утврдили. Али, оно би се свакако односило само на запослене који, пре испуњења година живота потребних за пензију, у радним књижицама имају уписан пун стаж, жене 35, а мушкарци

40 година, док се по евиденцији Пензијског фонда види да им за све те године нису плаћени доприноси.

Како је Горан Лончар, директор РФ ПИО, већ објашњавао у нашем листу, њима би се, дакле, признало право на пензију на основу пуног стажа, али би им се висина пензије обрачунала на основу доприноса који су заиста и уплаћивани.

Кориснику би се издало привремено решења са тако обрачунатом висином пензије, а Пореска управа обавештавала о његовом послодавцу који му није уплатио доприносе за одређени период по матичној евиденцији Фонда. То би омогућило Пореској управи да интервенише код поменутог послодавца и приволи га да уплати доприносе том, а можда и другим радницима којима дугује. По уплати дугујућих доприноса, поново би се прерачунала висина пензије на основу целокупних уплата и донело коначно решење о њеном пуном износу.

Уколико послодавац који је својевремено пропустио да уплати пензијске доприносе за неке године стажа више не постоји, јер је у међувремену отишао у стечај или ликвидацију, пензионер би трајно примао првобитно обрачунату пензију, али – бар би је примао.

Овај предлог највише је, наравно, обрадовао запослене чије невоље пуне новинске ступце: одрадили 35 или 40 година, раскинули радни однос, поднели захтев за пензионисање и – тек онда сазнали да су им послодавци „појели“ годину-две-три, па да од пензије

Држави лакше

– Министарство је подржало предлог Фонда ПИО јер сматрамо да би држава лакше натерала послодавце да измире своје обавезе него појединци којима ти доприноси нису уплаћивани – објаснио је министар Љајић у интервјуу „Економисту“.

нема ништа. Јер, време за које нису плаћани доприноси, по садашњем закону, не може да се призна у стаж осигурања; референтима у Пензијском фонду остајало је једино да констатују да пуног стажа нема, па ни права на пензионисање, а обманљивим радницима да, без динара прихода, чекају навршавање година старости да би бар по том услову ипак остварили право на пензије.

Огласили су се, наравно, и „тврди“ браниоци закона да се јавно забрину да би овакво законско решење подстакло и друге послодавце да не плаћају доприносе – као да је садашња законска обавеза и претња санкцијама (које се не спроводе) привела правди било ког кривца за досадашњу армију невољника

Синдикални челници определили су се за мање зло: потпредседник УГС „Независност“ Славко Влаисављевић приметио је, у новосадском „Дневнику“, да би ово решење значило да би таквим запосленима пензије биле ниже од реално зарађених, али би бар могли да се пензионису.

– Држава је пропустила да контролише послодавце у одређеном периоду и сада све треба да иде преко леђа радника јер, иако би било добро да ове трошкове покрије држава, не верујем да ће се због овога захватати из буџета – рекао је Влаисављевић новосадском гласилу. **С. Ч.**

Неразумевање

Поводом предлога Фонда ПИО било је и неразумевања. У неким гласилима су наводили да га је влада већ усвојила, иако је она само прихватила иницијативу и о њој тек треба да се разговара.

У другим су, као ново, најављивали „да ће у пензију моћи да иду и они који испуњавају старосни услов, иако им послодавци нису уплаћивали доприносе за цео радни век“, иако је то и сада могуће. Наиме, жене које ове године напуне 59, а мушкарци 64 године живота, могу

да остваре право на старосно пензионисање, чак и ако им за неке године рада нису уплаћени доприноси или о томе није обавештен Фонд ПИО. Услов је да, од стажа који им је уписан у радну књижицу, имају потпуно регулисано најмање 18 година пензијског стажа (у који улази и посебан стаж на име, рецимо, боравка на ратишту), односно да им у оквиру тога ефективни стаж осигурања буде покривен доприносима.

**ОДЛОЖЕНО РАЗДУЖИВАЊЕ
ПЕНЗИОНИСАНИМ
ПОЉОПРИВРЕДНИЦИМА**

Још година чекања

Закон о буџету одгодио до 2010. исплату последње рате заосталих пензија која је, по Закону из 2005, требало да се измири у овој години

Пензионисани пољопривредници, који су већ почели да се распитују ког јануарског дана им стиже последња рата дугујућих пензија, мораће да се наоружају поприличним стрпљењем: држава је одлучила да им се потпуно раздужи тек – 2010. године.

Наиме, посланици Скупштине Србије су, у прелазним одредбама Закона о буџету за 2009. годину, прописали да ће се обавезе по основу јавног дуга пољопривредним осигураницима, које по Закону донетом 2005. доспевају у 2009. години – „извршити у целости у 2010. години, увећане за износ камате обрачунате по стопи од 8,5 одсто на годишњем нивоу“.

Паорима, дакле, предстоји још најмање једногодишње чекање на последњу квоту давнашњих пензија. Јер, да подсетимо, када су припадности пензионисаних пољопривредника, стижући све нередовније, доспеле дотле да се исплаћују са скоро двогодишњим кашњењем и када је постало јасно да то „у ходу“ неће моћи да се надокнади, држава је одлучила да дугујуће паор-

ске пензије „замрзне“ и прескочи: претворила их је у свој јавни дуг, а затим кренула да и сељацима редовно исплаћује текуће припадности, сваког месеца за онај претходни.

У тренутку доношења Закона о јавном дугу (2005. године) пољопривредним пензионерима дуговано је 20,5 пензија, у просеку по око 83.000 динара, или укупно – 20 милијарди динара. Законом је било предвиђено да се дуг врати у четири једнаке рате (по око 20.960 динара), од 2007. до 2010. године, с тим што је Влади остављено да утврди тачне датуме исплате; свака од четири рате требало је, такође, да буде увећана каматом од 8,5 одсто годишње од 1. јануара 2006. па до дана исплате.

Ипак, чинило се да се времешним паорима најзад посрећило: прву рату добили су пре рока, 20. новембра 2006. године, а уз њу још и обрачунату камату, у просеку по 1.600 динара. А онда убрзо, увелико прекоредно (планирана за 2010), већ 15. јануара 2007. стигла је

и последња, четврта рата – све с приписаном каматом од, просечних, по 1.880 динара.

Редовна, друга рата овог јавног дуга стигла је лане, баш у јануару: 17. је почела исплата још једне „транше“ од по (просечних) 20.960 динара, увећаних каматом од по 3.691 динар.

– У ове три исплате свако је, наравно, добио дуг у висини своје пензије и сразмерну камату. У просеку, измирено је по 62.882,55 динара на име дугујућих пензија и још 7.160,23 динара на име камате, односно просек укупних исплата је 70.042,78 динара – каже Сузана Воркапић, начелник Одељења за исплату пензија у Дирекцији Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Последњој, мада заправо законски трећој рати предвиђеној за 2009, паори су се, по ранијем добром искуству, надали ових дана... Али, очигледно, у пренапрегнутом буџету није било и тих безмало 5,5 милијарди динара колико је потребно да се држава до краја раздужи времешним сељацима. Ако ништа друго, бар паори неће цабе чекати: будемо ли сви заједно боље руке идућег јануара, паорска рата могла би се дотад увећати за више од трећине – уз дугујућих 20.960, стигло би им на име камате још око 7.400 динара.

С. Ч.

✓ **4,725** милијарди динара обезбеђено је из буџета за прву рату дуга коју је примило **222.026** пензионисаних пољопривредника

✓ **4,842** милијарде динара био је буџетски издатак за исплату следеће рате за **223.217** корисника, а

✓ **5,156** милијарди буџетских средстава обезбеђено је лањског јануара за исплату још једне рате за **220.940** пољопривредних пензионера

Повратак мајсторства

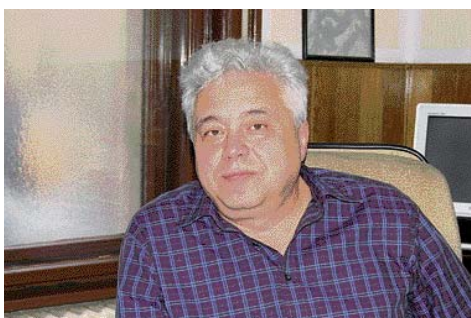
Света Петка, дуборез Јелене Шијачић

И мајстори и ученици задовољни постигнутим за два месеца обуке, поготово што се трећина обучених већ сврстала у запослене

Још једна група незапослених овладала је тајнама старих заната – неки почетним, неки толико да, уз мали надзор врских мајстора, могу и сами да се лате занатства, а неки богами и да се уврсте међу самосталне занатлије: сертификате о томе добили су пре неколико дана у холу Извршног већа АП Војводине, где је уприличена и изложба радова мајстора и ученика.

И мајстори и ученици веома су задовољни оним што су постигли за два месеца обуке, поготово што се трећина обучених већ сврстала у запослене. Задовољни су и у Међуопштинском удружењу самосталних привредника града Новог Сада, где већ трећу годину, сарађујући са Националном службом за запошљавање, Покрајинским секретаријатом за рад, запошљавање и равноправност полова, мајсторима старих заната и удружењима предузетника из Сремских Карловаца, Сомбора, Суботице, Кикинде и Чоке, враћају у живот уметничке и старе занате, као и наду незапосленима да од свог рада може да се живи.

– Много је старих заната које је прекрила прашина – каже

Вељко Анђелић

Вељко Анђелић, секретар Удружења. – Много је мајстора који су закључали радње јер није имао ко да настави можда деценијско породично занимање, а много је људи на евиденцији незапослених. Наши пројекти су због тога вишеструко важни. Намера нам је да удахнемо нови живот старим, а још потребним занатима у којима ће се, што је већ евидентно, пронаћи многи који их уче, не само млади до 35 година живота, којих је за сада највише, него и они у петој деценији. Старији, којима до пензије треба неколико година, теже се одлучују не само на учење заната, него и нових правила предузетништва, будући да су измене прописа честе.

Незапослени су до сада могли да се, с обзиром на жеље и склоности, опробају у овладавању тајнама више заната: златарском, граверском, јувелирском, казанцијском, ковачком, сарачком, берберском, каменорезачком, ужарском, часовничарском, књиговезачком, у изради кожне галантерије, сувенира од дрвета и глине, предмета од гвожђа, рестаурацији стилског намештаја, фијакера, књига, ткању дамаста и платна, изради уметничког веза или икона у дуборезу...

– За нас у Удружењу – каже Анђелић – важни су стари занати и домаћа радиност. У Секцији старих заната окупљамо људе који се тиме баве, а хоћемо да мењамо предрасуду да стари занат подразумева и старог човека, ста-

рог занатлију, и да створимо услове да млади људи у том занату почну да гледају будућност и перспективу, да га оствере колико је могуће и да од тог посла могу да живе. Ако је почетак њихова обука, крајњи циљ је да постоји тржиште на које ће пласирати производе. У данашњем свету појединац, без организованог наступа, тешко може да буде успешан. Због тога тражимо начин и подршку да што чешће организовано излазимо на сајмове – и привредне и туристичке, у земљи и иностранству, и да нудимо производе наших занатлија. Тако смо у августу и новембру у Будимпешти и на новосадском Сајму туризма промовисали старе занате, уз финансиј-

Стари вез

ску подршку Извршног већа Војводине, односно града Новог Сада.

За почетак, више него довољно: до мајсторства је дуг пут и предан рад. Јер, како рече председник Секције старих заната Стеван Зарин, и сам потекао из породице занатлија: „Ко хоће да буде предузетник, занатлија, не треба дуго да спава!“

Ипак, добро је што ће, осим 81 ученика старих заната, и многи други незапослени добити прилику да стекну оваква знања, да се, можда, од конфекцијског радника који је две деценије, у данас угашеној фабрици, изводио једну те исту операцију преобрате у кројача који ће умети да сашије цело одело!

Ика Митровић

Златарски радови полазника

У ВОЈВОДИНИ ПЛАТФОРМА ЗА УБЛАЖАВАЊЕ ПОСЛЕДИЦА ЕКОНОМСКЕ КРИЗЕ

Дијалог за радна места

Предвиђени и мини споразуми у фирмама којима би се синдикати одрицали неких радничких права, а послодавци прихватили да не отпуштају запослене

Уместо приче о Општем колективном уговору, топлом оброку и регресу, у ситуацији када у Војводини најмање око осам одсто радника („лажно запослених“) не остварује ни минимална права из радног односа, треба се бавити животним тема, сматра Секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова Извршног већа Војводине: како обезбедити да, уз поштовање интереса и послодавца и синдиката, што мање људи остане без посла.

Да би предупредили негативне ефекте предстојеће кризе, у овом секретаријату су социјалним партнерима, кроз „Платформу о очувању стабилности у области запошљавања у АП Војводини у 2009 години“, понудили нов начин деловања. Према речима покрајинског секретара Мирослава Васина, платформа би требало да постане најшири заједнички модел супротстављања последицама кризе. Њоме је, између осталог, предвиђено успостављање непосредног социјалног дијалога послодавца и запослених у сваком појединачном предузећу из којег било ко затражи помоћ у решавању проблема из области рада. Овај позив може да упути и група радника која није синдикално повезана. Затим би се предузело све што се може да се проблеми реше у оквиру самих предузећа, водећи рачуна о реалним захтевима запослених, али и о објективним материјалним могућностима самог послодавца.

Републичка влада формирала кризни штаб

Према речима Расима Љајића, министра за рад и социјалну политику у Влади Србије, на нивоу Србије формиран је Кризни штаб који ће се бавити заштитом радника у случајевима противзаконитог отпуштања и када је очигледно да послодавци користе глобалну кризу као разлог за отпуштање.

Инспекције рада су у претходна два месеца од 1.307 отпуштених радника у Србији 119 вратиле на посао до доношења правоснажне судске одлуке. Ипак, и министар Љајић сматра да је договор социјалних партнера најефикаснији начин решавања ових проблема.

Примера ради, потписиваће се мини договори – споразуми у предузећима, на основу којих би синдикати пристали на умањење неких својих права (сем законског минимума – загарантоване зараде, уплате социјалних доприноса...) која им припадају по појединачном колективном уговору. С друге стране, послодавац би прихватио да у периоду од, рецимо, шест месеци не отпушта запослене.

Предвиђено је да у овим активностима, осим социјалних партнера, могу да се ангажују и стручњаци из разних области: професори универзитета, истакнути менаџери...

У саставни део Платформе биће уткани и принципи солидарности међу запосленима, које је осмислио професор др Сенад Јашаревић, користећи слична искуства из развијених земаља. По њему, има доста ствари које је могуће урадити у предузећу, и у друштву, да би се на принципима солидарности спречило отпуштање већег броја људи: негде је

то скраћење радног времена, негде мање, линеарно смањење зараде, а негде прерасподела радног времена. Рецимо, ако у предузећу са 100 запослених послодавац мора да отпусти десеторо, постоји могућност да и они задрже посао ако се свима скрати радно време за 10 одсто: аутоматски, то подразумева и умањење свих зарада за десет посто.

У Платформи су јасно предвиђене конкретне обавезе и начини деловања свих социјалних партнера. Рецимо, Мирослав Васин, на захтев синдиката, има рок од три дана да успостави контакт са послодавцем код којег се јављају проблеми, или са синдикатом ако то захтева послодавац. Основаће се и пет акционих група, од представника социјалних партнера и партнерских организација са територије Војводине, ради ефикаснијег остваривања циљева Платформе. Дакле, све ће бити усмерено ка очувању садашњег броја радних места (тренутно је у Покрајини 530.000 запослених) и спречавању знатнијег пораста незапослености – уз развијање принципа солидарности у отежаним условима привређивања.

Недавно је директни дијалог социјалних партнера показао добре резултате у новосадским предузећима „Новитет“ (има око 200 радника) и „Југоалат“, тако да позитивна искуства већ постоје. **Мирослав Мектерковић**

ИЗБОР НОВИХ ЧЕЛНИКА ПОКРАЈИНСКОГ СЕС-а Председавајући др Милорад Мијатовић

На првом овогодишњем заседању Социјално-економског савета Војводине, одржаном крајем јануара, за председавајућег у наредном мандату изабран је др Милорад Мијатовић, председник Савеза самосталних синдиката Војводине, за његовог заменика Славко Влаисављевић, председник покрајинског УГС „Независност“, а за секретара Милина Тушјак, секретар СССВ.

Славко Влаисављевић и др Мијатовић

ФИЛИЈАЛА БЕОГРАД – ГОДИНУ ДАНА ПОСЛЕ

Четвртком код шефа

Отворена врата странкама и у две службе и три испоставе, а размишља се и о новим пријемним канцеларијама у Борчи и Чукарици

Протекла је цела година од обједињавања три фонда – запослених, самосталних делатности и пољопривредника у јединствен Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање Србије и многе недоумице око консолидације показале су се неоправданим. Пре свега за осигуранике и кориснике, којима је, показало се за ово кратко време, сада далеко једноставније, поготово када је посао на шалтерима у питању, да заврше оно што им је потребно.

То се можда најбоље види на примеру највеће филијале Фонда – београдске. Јер, док су се до пре годину дана сви гурали у чувеној Немањиној 30, сада је ипак мало лакше јер постоје службе.

– Служба 1 у Новом Београду, у Булевару уметности 10 (где се налазио Фонд самосталних делатности) сада ради за све грађане који живе у Земуну, Сурчину и Новом Београду – каже за наш лист Милица Даниловић, заменик директора Филијале Београд. – Основана је и Служба 2 за општине Палилула, Вождовац, Звездара и Гроцка, али она још није профункционисала на прави начин јер не можемо да нађемо одговарајући простор на тој територији где би Служба била смештена, па још ради у Немањиној. Много значе и испоставе у Лазаревцу, Младеновцу и Обреновцу.

Београдска филијала на свом списку има нешто више од 350.000 корисника и близу 700.000 осигураника. За њих је свакодневно отворено 35 шалтера у Немањиној и 14 у новобеоградској Служби 1. Шалтер сала у Немањиној прошле године је модернизована. Уведен је инфо пулт на коме странке добијају бројеве са податком о надлежном

шалтеру и процењеном времену чекања до доласка на ред, што знатно смањује гужве и нервозу. Понедељак и четвртак су дани када су суграђанима широм отворена врата тако да могу до референта, начелника, директора...

– Од пре две године увели смо праксу да странке четвртком примају руководиоци, а понедељком референти. Људи, практично, могу да дођу код било ко-

Милица Даниловић

га од нас, да се пожале, посаветују, испричају своју муку, што им понекад највише и значи – да их неко пажљиво саслуша и упути шта даље да раде. Размишљамо и о томе како да се још више приближимо суграђанима. Имамо идеју да се отвори по једна испостава или бар канцеларија у Борчи и на Чукарици, где би се само издавали листинзи (за пасош и слично) и прима ли захтеви. Наш императив је да грађане што мање шетамо, да њихов захтев примимо тамо где је њима најзгодније да га предају, а даље је наш посао да

га проследимо где треба, из филијале у службу и обрнуто – објашњава Милица Даниловић.

Не може се, нажалост, још рећи да гужви нема. Посла је за 569 запослених (415 у Филијали и 125 у Служби 1) сада више јер су и самосталци и пољопривредници у истим редовима пред шалтерима са бившим запосленима. Нарочито се то осећа у испоставама, поготово у Обреновцу и Младеновцу, где има доста људи које се баве земљорадњом. А колико њима значи што не морају по своја права или чак по сваку информацију у Београд, сувишно је говорити.

– Закон је исти за све категорије осигураника, али ипак има неких специфичности код самосталаца и пољопривредника са којима се наши радници нису раније сусретали, па је и то требало за кратко време превазићи. Могу да кажем да смо у томе и успели, да се сада сви сналазе са свим захтевима и да смо веома задовољни како посао тече. Ипак, није било много времена, све се у ходу учило и решавало, а сваки предмет је једна људска судбина и тешко их је све сабити у мртво слово закона – јасна је Милица Даниловић.

Требало је, наравно, и грађанима мало времена да се навикну на промене. Првих неколико месеци прошле године сви су ишли тамо где су навикли да одлазе по своја права из пензијско-инвалидског осигурања. Већ априла, маја, када су почели да се предају М4 образци, сви су схватили да им је лакше да оду тамо где је ближе.

– И ми смо се потрудили да о променама информишемо све институције са којима сарађујемо и где такође одлазе наше странке: Пореску управу, Националну службу за запошљавање, али и све велике послодавце да би службе што пре почеле да функционишу и да би сви једноставније завршили посао – објашњава наша саговорница.

О томе сведочи и број захтева предатих у Служби 1. Док је почетком про-

шле године месечно бивало тек око 400, у децембру је приспело 2.245 захтева. Истог месеца решено их је више од две и по хиљаде, што сведочи о томе да је Служба потпуно спремна да савлада све задатке, па је почело и решавање предмета пренетих из претходног периода. Иначе, у овој служби је за протеклих годину дана примљено близу 20.000 нових, а пренето је још око хиљаду ранијих захтева. Решено је нешто више од 15.000, а око пет хиљада је пренето у ову годину.

Укупно је у Филијали Београд прошле године примљено 162.000 захтева (142.000 без новобеоградске Службе 1), а обрађено 121.000.

– Двадесетак хиљада захтева који су пренети у ову годину углавном су они који немају комплетирану документацију. Ту још нема решења. И даље је то највећи проблем, поготово када људи одлазе у пензију са навршеним годинама стажа. Јер, човек преда документа сматрајући да је 40 година поштено одрадио, а онда се испостави да му за неку годину или чак и само за неколико месеци доприноси нису уплаћени. Онда

настаје „потрага“ за тим периодом и то може да потраје. Још је теже код оних који су радили у иностранству или бившим републикама, где решење не може да се донесе док се тај стаж из друге државе не потврди, а на то може да се чека месецима, јер то нимало не зависи од нас. Зато ми увек упозоравамо грађане да, ако су неко време радили у иностранству, на време, неколико година пре него што треба да оду у пензију, прибаве потврде о том стажу да не би имали проблема и дуго чекали. Још је најлакше са људима који напуне године живота и одлазе у старосну пензију, јер њима може да се донесе привремено решење, па ако се у међувремену установи да за још неку годину има плаћених доприноса, лакше је да се то исправи и донесе коначно решење – појашњава заменик директора Филијале Београд.

Посебна је прича са самосталцима који, уколико немају плаћене доприносе за све године стажа, морају у Пореску управу да им тамо израчунају тачну суму коју дугују, па да онда одлуче хо-

ће ли је у целости исплатити па поднети захтев за пензију или се сагласити да им се трећина пензије обуставља док не исплате дуг.

– До 2003. године, док је евиденција о уплати доприноса била у надлежности Фонда, ипак смо брже и ефикасније решавали проблеме везане за редовну уплату доприноса. Тада је, међутим, ово прешло у надлежност Пореске управе, тако да ми више немамо о томе никакве податке. Држава јесте у неколико наврата „повезивала“ стаж запосленима, репрограмирала дугове послодавцима, али се увек појави још неки потпуно нови проблем, а пензија може да се добије само за оне године рада за које су сви доприноси плаћени. И ми покушавамо да на све могуће начине благовремено обавестимо и „подсетимо“ послодавце да предају М4 обрасце о уплати доприноса. Али, увек има несавесних. Не вреди много ни прекршајно их гонити, прво зато што су казне углавном симболичне, а прошле године чак нисмо успели ни да предамо прекршајне пријаве јер се судови проглашавају ненадлежним, односно стално нам, о послодавцу који није предао М4, траже нове и нове податке које ми једноставно не можемо ни да имамо – каже за наш лист Милица Даниловић, заменик директора Филијале Београд.

Весна Анастасијевић

✓ **694.916 осигураника, 350.035 корисника покрива ова филијала**

✓ **162.000 нових захтева примљено у 2008. години**

✓ **35 шалтера има у Немањиној, а 14 у Булевару уметности**

✓ **569 запослених на услузи грађанима**

РАЗНИ ПОПУСТИ СВЕ КОРИСНИЈИ ВЛАСНИЦИМА ТАЊИХ ПЕНЗИЈСКИХ ЧЕКОВА

Како снизити рачуне

У већим градовима бесплатно аутобусима, у престоници комуналије јефтине и до 55 одсто, олакшице и при плаћању струје, телефона, куповини возне карте...

Годину у коју смо закорачили још и пре него што је почела сви су прогласили тешком, кризном и, по свему, оном у којој ћемо се одрицати, штедети и водити рачуна о свакој „жутој банци“ коју треба да потрошимо. И, наравно, сви су сложни у оцени да ће, као и увек, последице највише осетити и најтеже поднети они који најмање имају. Међу њима је, на врху списка, неколико стотина хиљада пензионера који примају пензије испод просечног износа (просек је за бивше запослене и самосталце око 21.000, а за пољопривреднике тек нешто више од осам хиљада динара).

Зато смо и покушали да сазнамо и подсетимо пензионере да ли, где и какве олакшице могу да добију не би ли растезање од једне до друге половине пензије било бар мало ублажено.

До 18.657 динара без партиципације

Управни одбор Републичког завода за здравствено осигурање последњих јануарских дана донео је одлуку којом је за 30 одсто увећао цензус до којег су пацијенти ослобођени плаћања партиципације. Они који живе сами, а приходи им не прелазе 18.657 динара, и они који живе у заједници а примања су им испод 14.352 динара по члану, убудуће неће плаћати учешће за преглед или лекове.

Ову одлуку Управног одбора РЗЗО треба да „подупре“ и Влада Србије да би грађани, на основу потврде о висини примања, остварили ову олакшицу.

Оно што се углавном зна, али није лоше подсетити, јесте да београдски пензионери после навршених 70 година живота добијају бесплатну маркицу за градски превоз. Према новој одлуци градске власти, сада и суграђани са

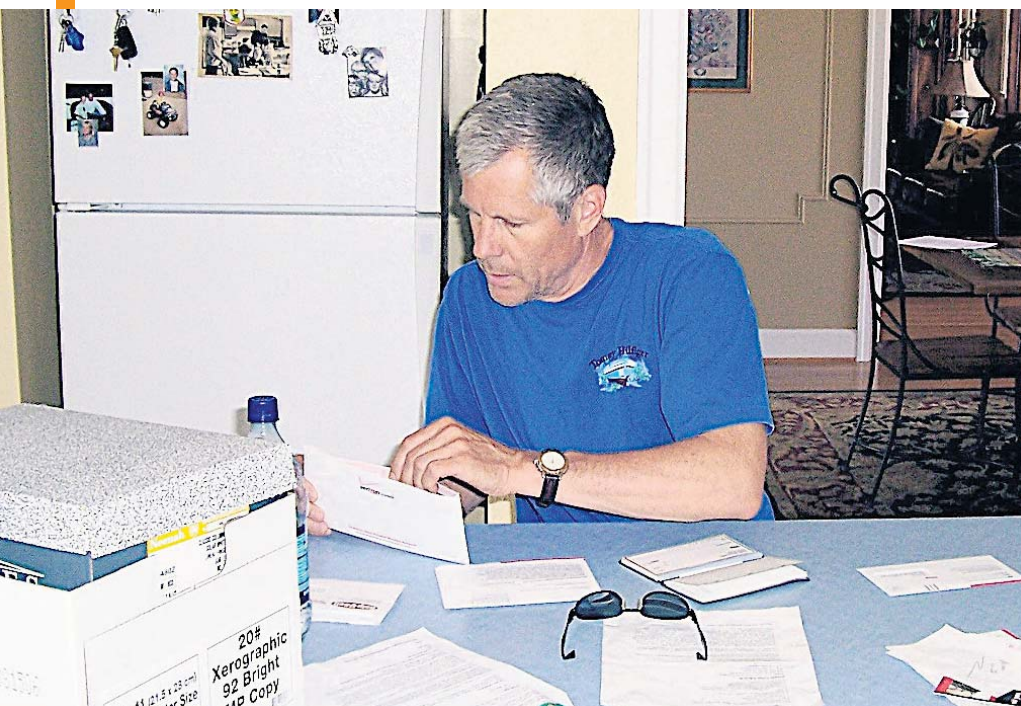
навршених 65 година и примањима која не прелазе 21.000 динара такође имају право на бесплатну маркицу.

У Скендер-беговој улици, уз личну карту и две фотографије, истина и уз уплату 200 динара, за десетак минута добијају повластицу са маркицом која им важи неограничено (дакле, не морају сваког месеца да одлазе по нову).

Пре него што напуне потребне године за бесплатну маркицу, пензионери могу да купују пензионерску по повлашћеној цени (тренутно је то 840 динара, док запослени за њу плаћају дупло више, 1.620 динара).

Београдска власт је бројним власницима танких пензијских чекова омогућила умањење и комуналних рачуна, зависно од примања. Како смо сазнали од Миодрага Спасића из Кол центра Инфостана, поступак је прилично једноставан:

– Пензионер треба да оде у Инфостан на општини у којој живи са копијама чекова за август, септембар и октобар прошле године и да на шалтеру попуни захтев за умањење рачуна, у коме ће навести број чланова домаћинства, и решење о попусту ће врло брзо бити донето. Пензионери са ниским припадностима могу да остваре попуст на наше рачуне и до 50 одсто. Ако живи

Шта пре платити

сам, пензионер са примањима до 8.000 динара плаћа половину рачуна, уколико прима до 13.000 динара, рачун му се умањује за 40 одсто, са пензијом до 19.000 – за двадесет одсто, а ако прима до 23.000 динара рачун ће бити нижи за десет одсто. Олакшице постоје и за двочлано домаћинство у коме је власник стана пензионер: уколико имају приход до 10.000 динара по члану, попуст на рачуну Инфостана је 50 одсто; примања до 17.000 умањују рачун за 40 одсто; са месечним примањима до 21.000 динара двочлано домаћинство остварује попуст за трећину рачуна; са примањима до 26.000 динара попуст је 20, а до 31.000 десет одсто – објашњава Миодраг Спасић.

И у другим градовима у Србији локалне самоуправе омогућавају одређене олакшице и попусте пензионерима при плаћању комуналних услуга. С обзиром на то да углавном немају систем обједињене наплате, већ се свака врста услуге посебно плаћа, појединачно се треба распитати и за евентуалне олакшице.

Електродистрибуције одобравају попуст од 35 одсто, и то: породицама које примају материјално обезбеђење на потрошњу до 450 киловат-сати струје месечно (више потрошених киловата плаћају по пуној цени), а онима чији приходи не прелазе двоструки износ материјалног обезбеђења на потрошњу до 350 киловата месечно (више утрошене струје и они плаћају по пуној цени).

Треба нагласити да право на попуст не може да се оствари на шалтерима електродистрибуција, већ искључиво преко центара за социјални рад на територији општине на којој особа живи, уз документацију о висини примања.

Сви грађани који рачуне за струју плаћају на време имају попуст од пет одсто. Ову погодност, према искуству запослених на шалтерима Електродистрибуције Београд, највише и користе пензионери. Они су најредовније платише јер су навикли да прво подмире све рачуне, пре свега зато што себи не

До погодности понекад уз хрпу папира

могу да дозволе да им се дугови гомилају, а и због тога што им сваки уштеђени динар много значи.

Железничари, такође, годинама већ мисле о пензионерима и омогућавају им путовање возом по цени нижој за 30 одсто. Да би искористили ову погодност, пензионери треба да на шалтеру железничке станице у свом граду, уз пензијски чек и личну карту, купе легитимацију која кошта око 150 динара и важи две године, а уз њу за свако путовање возом имају попуст 30 одсто на цену карте. Што се аутобуског саобраћаја тиче, олакшице зависе од превозника, тако да се треба распитати на аутобуским станицама да ли и ко одобрава попуст за пензионере и на који начин то, ако постоји, може да се оствари. „Ниш експрес“, на пример, одобрава пензионерима попуст од 25 до 40 одсто у експресном саобраћају, на линијама Београд–Ниш–Бујановац, као и према Пролом бањи и Куршумлији. Да би остварили ово право корисници пензија треба само да покажу личну карту или пензијски чек када купују карту.

И у „Телекому“ су мислили на оне са ниским примањима. Сви корисници додатка за туђу негу и помоћ могу да остваре право на попуст од 50 одсто на телефонски рачун и да добију 300 бесплатних импулса, под условом да је претплатник лице које прима овај додаток. Да би им рачун био преполовљен треба да оду у најближи кориснички сервис (у Београду их је шест: на Обилићевом венцу 2, у Булевару краља Александра 84, Радиовоја Кораћа 6, Похорској 2, на Шумадијском тргу 6 и у Главној 8 у Земуну) са потребном документацијом: фотокопијом личне карте и решења за туђу негу и помоћ, рачуном за телефон који се води, нагласимо, на лице које приме ову накнаду и молбом за остварење права са свим важним подацима.

Да подсетимо, Републички фонд ПИО сваке године шаље пензионере са најнижим примањима бесплатно у бање на одмор и рехабилитацију. Конкурс излази на пролеће, а могу да се пријаве сви који испуњавају услове – да имају примања до границе која буде наведена у огласу (прошле године је то било 16.150 динара) и да нису претходне три године ишли у бању о трошку Фонда.

Весна Анастасијевић

И евро јефтиније

Чак су и мењачи почели да брину о џеповима пензионера: мењачница „Михајловић“ у Зајечару пензионерима нуди за динар јефтинији евро него осталим суграђанима. Према речима власника мењачнице Зорана Михајловића, није реч о маркетингу, већ о жељи да се помогне времешним Зајечарцима:

– Пензионери највише страхују од инфлације и сваки динар који успеју да уштеде претварају у евро. Њима много значи да куповином 100 евра уштеде и до 150 динара у овим тешким временима – објаснио је Михајловић.

Приликом куповине евра најстарији треба само да покажу последњи чек и личну карту.

Сретен Сретеновић са сином Владимиром

МАЈСТОРИМА КОЈИ СЕДАМ ДЕЦЕНИЈА
СЛИКАЈУ ЉУДЕ И ДОГАЂАЈЕ
У КИКИНДИ

Породично благо у објективу

Василије почео, а наставио старији син Сретен под мотом „корак испред конкуренције“, док унук Владимир усавршава занат уметничким фотографијама

Самостална занатска радња „Фото Сретеновић“ још од 1. маја 1938. године опслужује житеље Кикинде и шире околине: дуже од седам деценија три генерације мајстора из ове породице снимају људе и догађаје, заустављајући их у времену и простору, али и унапређујући занат који се преноси „с колена на колена“.

Оснивач Василије Сретеновић почео је да осавременује пословање од самог отварања сопствене радње, да би то на-

ставио његов старији син Сретен, под мотом „корак испред конкуренције“, а унук Владимир усавршава занат уметничким фотографијама.

Василије: вештине из престонице

Василије Сретеновић, родом из сиромашне породице у Драгачеву, постао је питомац „Привредника“ и, по препоруци, почео да учи за месара, па пекара, да би се нашао у фотографском занату. У Руми је код фотографа Косте Ванђеловића завршио четворогодишње шегртовање, затим извесно време радио

у Београду, па у Чачку, да би, поново у Београду, 1936. стекао врхунско знање и вештине у радњи најчувенијег фотографа Селимира Лончаревића. Ту му је поверено да снима знамените личности оног доба: политичаре и државнике Драгишу Цветковића, Милана Стојадиновића, генерала Милана Симоновића, патријарха Варнаву...

Положивиши мајсторски испит у Београду, Сретеновић стиче право на отварање фотографске радње. Одлучио се за Кикинду иако је у граду било неколико фотографских радњи, и то са дугогодишњом репутацијом – није се плашио конкуренције јер је био „наоружан“ новитетима из престонице. Чика Васа, како су га звали и прихватили Кикинђани, није сматрао да је „сликовање“, како у Банату називају фотографисање, само за господу и имућне: омогућио је и обичним људима, поготово са породицом, да се овековече – израдом слика на отплату, с тим што им је поклањао по примерак више од нарученог броја „за успомену и дуго сећање“. И сам је по доласку у Кикинду закупио пословни простор, откупљујући га на отплату.

Вештине научене у Београду примењивао је и унапређивао уводећи у рад техничка помагала; да не зависи искључиво од дневног светла, овдашњи мајстор му је, по његовој замисли, конструисао јак рефлектор. Израђивао је и колор фотографије руком бојене.

Чувена фотомонтажа – нафташко чудо у Кикинди

**Владиминова фотографија „Страшило“, првонаграђена на конкурс
„Националне географије“ за Србију**

Посао је цветао, тако да је запошљавао и до 12 радника који су услугама на терену покривали северни Банат.

Сретен: први ТВ сниматељ

Многи од 35 ученика, колико је Василије научио да укроте игру светлости и сенки, касније су основали сопствене радње. Међу ученике се 1957. званично уврстио и његов син Сретен који је, често помажући у радњи, аматерски већ срицао слова фотографске азбуке.

– Од оца сам наследио радњу и још учим занат, премда сам је 2004. године предао сину Владимиру – каже Сретен и додаје да помаже потомку саветима, као што је и њему отац Василије све до смрти 2002. године.

Наш саговорник је знан и по томе што је био први телевизијски сниматељ у Кикинди. Године 1971. РТВ Београд му је поверио камеру и он је са новинарима дуго на овом терену снимао за „мали екран“. Није прихватио примамљиву понуду да се запосли на телевизији и пређе у Београд јер није хтео да угаси „Фото Сретенковић“.

Сретен је особен и по томе што је снимао за потребе кикиндске Опште болнице и стручне медицинске лите-

Василије испред рекламне витрине

ратуре. Посебно је био везан за „Нафтагасов“ ревер у Кикинди, за који је ексклузивно снимао од 1961. године процес производње на бушотинама и све важније догађаје, почев од посете високих званичника до прослава. Био је ангажован и у Индустији грађевинског материјала „Тоза Марковић“ да фотографијама бележи раст тог „гиганта на брду глине“.

– Отац и ја смо направили фотомонтажу – нафташки торњеви усред центра Кикинде. Ја сам снимиио производне објекте, а тата их вешто уклопио у фотографију градског ткива. Та фотомонтажа формата 90 пута 120 сантиметара красила је канцеларију тадашњег управника кикиндског ревера инжењера Велибора Росића – вели Сретен и сећа се када је приликом ерупције нафте код Кикинде снимао од јутра до касно у ноћ – осам дана.

Иначе, Сретен је плаћао допринос за пензијско-инвалидско осигурање према висини пореза одређеног по стварном личном доходу и сматра да је најправилније да сваки осигураник плаћа по својој економској снази. Ко жели може да одабере и вишу основицу, ако може да јој удовољи. Његов отац је плаћао по највишој основици добровољног осигурања када је занатлијско тек било у повоју. Због тадашње нејакости фонда самосталних делатности, нису могли да му исплаћују висину пензије за колику је уплаћивао. Стога су му вратили око осам милиона динара, као преплаћени износ, а Василије Сретенковић је сав тај новац уложио – у опремање радње.

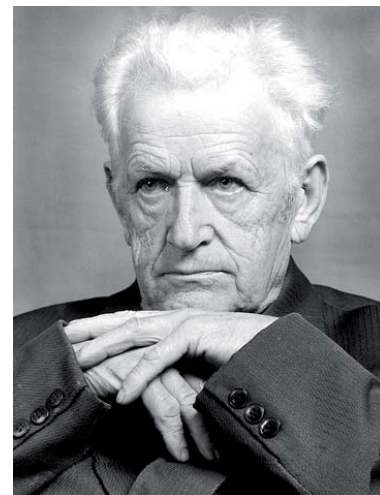
Владимир: награде за уметност

Владимир Сретенковић, који је међу првим портретима снимиио лик свог деде који се бавио и сликарством, запутио се и уметничким стазама. Приредио је неколико самосталних изложби фотографија глумаца и књижевника. Овај 37-годишњак победио је 2007. на регионалном фото-конкурсу у категорији

„предели“ часописа „Национална географија“ за Србију. Специјализовао се за студијска снимања, претежно прехранбених производа, тако да га убрајају међу најпризнатије у том домену у Србији. Најмлађи фото-мајстор из породице Сретенковић завршио је средњу електротехничку школу, смер електроничара инструменталисте, што му умногоме помаже у руковању савременом опремом.

Услуге Сретенковића користе одавно локалне новине, а илустровали су и много књига, не само кикиндских аутора.

– Објављивање ликовних прилога у штампи доживљавам као велик догађај и признање, али сам презадовољан што сам за-

Портрет Василија Сретенковића, рад његовог унука Владимира

пажен и у светском часопису као што је „Национална географија“ за коју снимам инсерте по годишњим добима у природном резервату прве категорије Сланскопоље – не крије осећања Владимира који нестрпљиво очекује да заокружи посао за репортажу о лепоти тог предела.

Посвећеност три генерације једној професији, коју они својим донетима узвисују, представља право породично благо. „Фото Сретенковић“ је постала кикиндска институција, не само због традиције, и штета је што је велики део њене архиве изгорео у пожару који је избио у суседном локалу. То материјално благо је заувек изгубљено и ненадокнадиво. Ипак, корисници услуга задржали су свој део одређених успомена.

Сава Завишић

У СРБИЈУ СТИГАО ГРИП, АЛИ СЕ ЗАСАД НЕ
ОЧЕКУЈЕ ЕПИДЕМИЈА

Вакцина једина препрека

Још није касно за заштиту, посебно када се зна да је најугроженије радно активно становништво, а последице најтеже за старије од 65 година

Вирус грипа стигао је у Србију: број оболелих полако се увећава, али лекари, бар засад, не очекују епидемију. У Референтној лабораторији Института за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак“ недавно је доказано постојање вируса типа „Б“ (који изазива нешто блажи грип с мањим епидемиолошким потенцијалом) и вируса типа „А“, с подтипом „Х-3“ (с већим изгледом за настанак епидемије). Наша држава се, у односу на друге европске земље у којима су такође препознати узрочници респираторних инфекција, још налази у зони ниже активности вируса, али с gripом, зна се, опреза никад довољно!

– Средином јануара у Београду је регистровано 11.902 оболелих од акутних

респираторних инфекција или седам одсто више него претходне седмице. Грип је евидентиран тек спорадично и за седам дана пријављено је 55 случајева. Најчешће је био међу децом предшколског узраста иако се, у апсолутном износу, највише региструје код радно активног становништва. У популацији између 20 и 59 година старости забележено је и највише оболелих – 32,63 одсто, грипозних старих од пет до 19 година има 31,75 одсто, деце од једне до четири године 28,1 одсто, док старијих од 65 година који су оболели од грипа има 7,1 одсто – каже епидемиолог др Предраг Кон из Београдског завода за јавно здравље.

Колико год напредовала, медицина, према речима овог стручњака, засад

не познаје ефикаснију превентивну меру заштите од – вакцинације.

– Иако је грип већ стигао на наше просторе, још није касно за вакцинацију. Према најновијим препорукама Светске здравствене организације, људи могу да се вакцинишу све до окончања епидемије – а ње у Србији још нема. Важно је само да вакцинисана особа поведе рачуна да две седмице не дође у додир с неким ко је већ „зарадио“ вирус. Искуство говори да о овој заштитној мери највише рачуна воде хронични болесници, свесни могућих последица по њихово ионако нарушено здравље. Вакцинација тешко може потпуно да заштити запослене од вирусне инфекције јер су непрестано у покрету и контакту с другим особа-

Др Предраг Кон

ма. Али и њима ће, свакако, штитити имунитет и појачавати одбрамбени механизам. Најважније је да се вакцином благовремено заштити становништво старије од 65 година, срчани и плућни болесници, дијабетичари и деца која имају опструктивну болест плућа – наглашава др Кон.

Клиничка слика оболелих од грипа је уобичајена: болест почиње нагло, најчешће с повишеном температуром (око 38 степени Целзијуса), главобољом, кијавицом, црвенилом лица, боловима у мишићима, општом малаксалошћу.

– Грипозна особа треба да буде под сталном контролом лекара. То никако не значи да са високом температуром треба да се упути

Прехлада или грип, није увек лако препознати. Можда ће вам ово помоћи да схватите шта вас је снашло:

Симптоми	Прехлада	Грип
Температура	Ретко	Висока (38-39° Ц)
Главобоља	Ретко	Наглашена
Болови у телу	Ретко	Могу бити јаки
Умор	Умерен	2-3 недеље
Малаксалост	Никад	Наглашена
Запушен нос	Уобичајено	Понекад
Кијање	Уобичајено	Понекад
Кашаљ	Умерен-средњи	Може бити јак
Болови у грлу	Уобичајено	Понекад

Боље спречити...

Да бисте се заштитили од прехладе и вируса грипа:

- Перите руке често: вируси се најчешће преносе директним контактом.
- Не дирајте лице: вируси улазе у тело кроз очи, нос или уста.
- Пијте доста течности, најмање осам чаша сваког дана: вода испира организам, избацујући отрове, и надокнађује изгубљену течност.
- Редовно радите лаке или аеробик вежбе: то подиже природни имунитет.
- Не пушите: статистике показују да окорели пушачи чешће имају прехладе, а чак и боравак у њиховом друштву смањује имунитет.
- Немојте да пијете алкохол: окорели пијанци су више склони инфицирању и каснијим компликацијама; алкохол такође исушује тело.
- Ако прехлађени морате да долазите на посао, будите добар колега: користите марамнице и често перите руке да спречите ширење кијавице на остале.

у дом здравља јер је познато да су, поред школа, амбуланте највећи расадници вируса. Лекарски савет може да се затражи и путем телефона. Истина, томе се и даље противе лекари практичари, сматрајући да без прегледа пацијента нема праве дијагнозе, а самим тим ни излечења. Међутим, домови здравља би, онда, требало да се организују и прилагоде оваквим ситуацијама тако што би активирали службу неодложне и патронажне помоћи – саопштава за „Глас осигураника“ др Предраг Кон.

За почетак, савет је да ваља пити што више то-

плих напитака и узимати витамин Це. Ни у ком случају оболели од грипа не смеју на своју руку да узимају антибиотике. Од њих нема никакве вајде, а могу много да штете.

– Код грипозних пацијента потврђена је велика делотворност антивирусних лекова као што су – оселтамивир и занамивир. Али се они, највероватније због цене (2.000 динара) и чињенице да се не издају на рецепт, ређе користе. Ипак, ови лекови су велика заштита тешким и хроничним болесницима који се нису вакцинисали и препорука је да их узимају у сезони грипа због спречавања нежељених и веома озбиљних последица. Важно је да се узимају у првих 48 сати, смањују тегобе за 30 одсто, а ако су у питању бактеријске инфекције, делују као антибиотици – напомиње познати београдски епидемиолог.

На крају, наш саговорник скреће пажњу да је пожељно да се сви укућани који уза себе имају остареле родитеље обавезно вакцинишу јер временским људима године неумитно „једу“ имунитет.

Татјана Кршић

Делотворност

Ефекат вакцине у заштити здравих људи од респираторних инфекција износи од 70 до 80 одсто, док је код хроничних болесника знатно мањи – од 30 до 40 процена. Вакцина се не препоручује особама с акутним обољењима као што су инфаркт, варичела, и онама са изразито високом температуром. Међу главним компликацијама грипа су синуситиси, упала средњег уха и запаљење плућа.

ОДЛУКА УПРАВНОГ ОДБОРА РЗЗО

Партиципација 40 динара

Грађани Србије ће, убудуће, за лекарске прегледе и лекове морати да плаћају 40, уместо досадашњих 20 динара, али ће многобројнији бити и они који ће, на основу имовинског цензуса, бити потпуно ослобођени овог издатка.

Ово је одлучио Управни одбор Републичког завода за здравствено осигурање усвојивши недавно нови правилник о листи лекова који се прописују и издају на терет здравственог осигурања. Највећа новина поменутог правилника огледа се у томе што је знатно измењена листа лекова за које су осигураници процентуално партиципирани (А1) у корист листе (А) на којој се налазе лекови који се у целости издају на рачун здравственог осигурања.

Досад се, према речима Светлане Вукајловић, директора Републичког завода, беспотребно догађало да пацијенти скупље плаћају брендиране лекове, без значајнијег ефекта у лечењу у односу на оне који нису бренд и плаћају се из касе здравственог осигурања. Зато су усвојени другачији критеријуми за формирање цена лекова. Уколико један лек нема доказаних терапијских предности у односу на други

Светлана Вукајловић

из исте терапијске групе и истог хемијског састава, онда та два лека – одлучено је – морају имати исту цену, без обзира на то да ли је овај први бренд, а овај други генерички лек. Применом нових критеријума омогућено је снижење цена увозних, такозваних бренд лекова, међу којима су и неки лекови за лечење дијабетеса, срчаних слабости, остеопорозе, разни антипсихотици. Ови лекови су се сада „преселили“ на листу А, тачније убудуће ће их Завод плаћати у целости. О коликој поштеди по џепове пацијената је реч, види се по томе што су они лане за ове лекове издвојили 450 милиона динара.

Иначе, од учешћа у трошковима лекарских прегледа и за лекове, поред пацијената који су тога ослобођени на основу одређених болести, требало би да буду поштеђени и сви грађани који по члану домаћинства имају мање од 14.000 динара или 18.000 ако живе сами (о чему детаљније пишемо на страни 14). Ипак, коначна реч о прихватљивости ових измена чека се од Министарства за здравље и Владе Републике Србије.

Т. К.

САВЕТИ ИСКУСНЕ ДОМАЋИЦЕ

Ослушкујте
своје тело

Не очекујте да овде прочитате савете и рецепте стручњака за исхрану, макробиотичара или вегетаријанаца јер то можете наћи у многобројним књигама и часописима. Ово су мишљења и предлози домаћице која има и одређене здравствене тегобе за које користи прописане лекове и труди се да их ублажи колико може и одговарајућом исхраном.

Тешко је увек слушати стручњаке за исхрану, чак и да се њихова мишљења не мењају: пре 20-30 година, рецимо, саветовали су да се не користи свињска маст, а онедавно маст се стидљиво враћа као ипак корисна; или, не тако давно, била је хајка на бутер а у корист маргарина, а сада се опет чују извесне резерве према маргарину. Вероватно да нова научна сазнања доносе и нове погледе на исхрану, па не треба размишљати ко је у праву. Верујем да треба користити све намирнице у разумним количинама, изузев кад лекар изричито неку забрани.

Ваше тело вам скоро свакодневно сигнализира шта му одговара а шта му не прија. Слушајте га. Тако нека деца, па и одрасли, не подносе свеже млеко, а познато је да млеко садржи састојке које неки организми не подносе. Или, већ годинама нас убеђују у велику корисност соје, а ипак неки људи једноставно имају отпор према њој. Тек скоро је објављено

да и соја има састојке које поједини организми не подносе. Или, неким људима на јело од спанаћа желуцац реагује као што код других реагује на бундеву, пасуљ...

Без обзира на индивидуалне разлике, неки савети су корисни за све: немојте узимати обилне масне оброке са пуно меса и прженог кромпира или другог прженог поврћа – приспаваће вам се; ако једете поврће барено на води, са кашичицом уља или са 50 г бареног меса нећете бити дремљиви.

Ако касно увече поједете већу количину сланих сухомеснатих производа, не чудите се кад ујутро у огледалу запазите подбуле очи – то је со задржала течност. Или, ако за вечеру поједете пун тањир пасуља са ребарцима, масног подварка или неколико сарми, сутрадан се немојте питати да ли сте лоше спаве имали само због политичара кога сте претходне вечери гледали на ТВ екрану; вечера треба да буде лака и најкасније два сата пре спавања.

На крају, важно упозорење: вино побољшава укус многих јела, а чашица доброг вина прија и уз оброк од меса или рибе. Али, ако пијете неке лекове, немојте да вас тело упозори на негативне последице. У упутству уз лек прочитајте има ли упозорења на опасност од конзумирања алкохола.

Пензионерка Кова

Јела од бундеве

Бундева је богата витаминима и минералима и треба да буде чешће на јеловнику. Поред пите или комада бундеве печених у рерни, како се углавном користи, треба пробати чорбу од бундеве, додавати је у варива од мешаног поврћа. И од ње се може правити пире, па уштипци, салате...

Крем чорба: у мало воде скувати 750 г бундеве исечене на комаде па је пропасирати, улити пола литра млека, мало соли, кашику уља или бутера и кувати још минут (уместо млека може се сипати супа од костију).

Кнедле: у мало воде скувати 750 г бундеве исечене на комаде, оцедити, пропасирати, додати јаје, 100 г брашна, 1 дл млека и мало соли па умесити. Ако је тесто меко, додати још брашна и правити мале кнедле. Уваљати их у брашно и спуштати у кипућу воду. Кад испливају на површину, вадити их и оцедити. Посути мрвљеним сиром, пропрженим сусамом или прженим и исецканим семенкама бундеве. По жељи, уз кнедле послужити салату од свежег поврћа или барену рибу.

Рижото: на две кашике уља, бутера или маргарина кратко пропржити ситно сецкану главицу црног лука па додати 300 г ситно сецкане бундеве, сипати мало топле воде и пирјанити док не омекша. Затим додати 300 г обареног пиринча, два сецкана чена белог лука, соли и бибера по укусу и кувати још минут-два па посути мрвљеним белим сиром или пропрженим семенкама сунцокрета. Служити уз салату од свежег поврћа.

Салате

Ако желудац добро подноси, свежа бундева се нарендана, а ако не, комад бундеве се мало обари, исецка на резанца и меша са другим састојцима. Ево неколико идеја за спремање салата:

- 100 г бундеве и по толико рендане киселе јабуке, целера, мало јабуковог сирћета и уља, пожељно маслиновог, и, по жељи, мало млевеног бибера;

- по 100 г бундеве, рендане јабуке, црне или беле роткве, шаргарепе и корена першуна или пашканата, 1 дл јогурта, шака сецканих и пропржених ораха, а може и 1 дл биљне или киселе павлаке;

- 100 г бундеве, 2 сецкана кисела краставчића, шака обареног кукуруза, мало јабуковог или винског сирћета и уља и бибера по укусу;

- 100 г бундеве, 100 г замрзнуте или укисељене паприке, супена кашика ситно сецканог црног лука, мања рендана шаргарепа, сирће, уље и бибер.

Овако припремљене салате су лака вечера, а за ручак се могу послужити уз рибу или пилеће бело месо.

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

А где су пијавице

Кад се доносе закони којима се од слабијих узима, они лако пролазе „лошто су се околности промениле“, а кад је реч о пуној накнади за труднице, чека се стратегија подстицања рађања

Слушам, чедо моје, и читам како по белом свету пљуште откази радницима. Та светска економска криза и почела је у Америци. Тамо је у прошлој години укинута 2,6 милиона радних места, што је највише од оног рата, а укидају их и даље. Не знам 'оће л' им ту ишта помоћи нови председник. Можда, ако отпочне неки нови рат да запосли машинерију; ко су му први до њега, не би ме ни зачудило.

Не бенд, већ филхармонија

Слично се дешава и на другим континентима, у Европи, па и у нашој Србији. А говорили су наши министри како неће нас потрести. Један је чак у тој кризи видео нашу шансу за просперитет! То је онај што га зову фронтмен бенда Г17, али, љуби те баба, колико је својих распоредио на положаје за млађење пара, то не личи на бенд него на филхармонију! И неки дан му у'ватише једног са том шифром и платом од 17.000 евра месечно.

А мени ће да заледе пензију! Да се држава стабилизује на мојој црквици. Гувернер предлаже националну кампању за афирмацију штедње и каже да је у парламенту већ усвојен закон по коме се неће плаћати порез на камату од девизне штедње. Не знам је л' мислио да се у кампањи мало приштеди и на посланичким и директорским платама, да се од наших богаташа уврне који проценат профита па припомогне народу да ово преживи...

Има ту и онај који је саветовао у приватизацији неких европских земаља, па стигао и код нас. Од економије до белог „шенгена“, све су њему канда

обећавали ти Европејци за придруживање, а ондак он нама. Шта смо добили, знаш и сама, чедо моје, колико си се млатила по шалтерима за ону визу. Е, видиш, сад се тај залаже за промоцију науке, па је изабрао и место где ће то да ради – у Музеју „25. мај“. Објашњава он како то није ничија дедовина, а понаша се ко да је његова. И још каже да ту нема довољно посетилаца, мада у извештају Музеја пише да је до сада прошло више од 18 милиона људи. А и нека агенција је испитивала људе, па је, као, две трећине за ту његову идеју! Не верујем, чедо моје! Јер, осим нас који памтимо лепог живота за Титовог доба, с тим се не би сложили ни млади школовани људи. Ви сад учите у школама да је бренд нешто посебно, што нема нико. Па на то место су, љуби те баба, ономад дошли сви државници света да га испрате, и то је трећа по значају сахрана у новијој историји. Они би да укидају овај музеј, уместо да се баве европским интеграцијама. Кад мисле да преведу оних 80.000 страница прописа Уније, да их посланици усвоје, да почне примена?

Сад сам се, чедо моје, сетила послератне приче када је Моша Пијаде отишао у Италију па питао домаћине што не уклоне Мусолинијеве бисте. Ови су му се насмејали, јер да су уклањали кипове свих непожељних личности, шта би онда показивали туристима?!

Непожељних у Србији, што се народ да тиче, има много. Нити су познати у свету, нити су направили херојска дела, али су задужили народ. 'Оћу рећи, љуби те баба, народ је због њих дужан. Покупили друштвену, а и државну имо-

вину и постали фабриканти, велетрговци и велепоседници. А оно што је још ономад национализовано не мисле да врате. Е, дете моје! Да нам је судство како треба, редови за издржавање казни били би много дужи од ових 5.500 који чекају да уђу у претесне затворе.

Што се тиче закона којима се од оних слабијих узима, они лако пролазе. Женама које одржавају трудноћу престали су од 2006. године да исплаћују пуно накнаду и срезали на 65 одсто плате.

Милиони за бројање

Знају властодршци да је то мало, али да би се повећало чека се да Министарство здравља донесе стратегију подстицања рађања, па да ондак предложи да се из државног буџета доплати оних 35 одсто! А кад узимају или залеђавају, то иде по кратком поступку. Министарка од пара само каже да су се „околности промениле“! Допунише пензијски закон: нема пролећног и јесењег усклађивања пензија!

Али, што рече кум Стева после преноса Скупштине, зато има за бројање комараца и крпеља, на милионе потрошених евра! То је део бриге Министарства екологије о народу, да му ове напасти не сисају крв. Само, не рече кум ништа за пијавице. Њих ваљда више нико не може ни пребројати!

Унука Ика

ИЗДАШНЕ ПЕНЗИЈЕ БИВШИХ
АМЕРИЧКИХ ПРЕДСЕДНИКА

Сеоба у клуб милионера

Џорџ Буш ће од државе примати близу 200.000 долара годишње, док приходи од аутобиографија и говора могу да му донесу још десетине милиона

На церемонији ступања Барака Обаме на председничку дужност у Вашингтону, међу многим призорима који су били емотивни, историјски и помпезни, један је можда био мање приметан, али је такође значајан. То је она слика када нови станари Беле куће, у друштву потпредседничког брачног пара, са хеликоптерског узлетишта на Пенсилванија авенији уздигнути рукама упућују последњи поздрав одлазећем председничком пару, Џорџу и Лори Буш.

Џорџ Буш је отишао у историју – и, са 62 године, у пензију. Ово потоње ће, међутим, за њега бити много удобније од првог, јер је испраћен са ореолом једног од најгорих председника у америчкој историји. Да је заиста тако, потврђује и овлашан поглед на оно што је оставио првом црном председнику Америке: велику економску кризу, два рата (Ирак и Авганистан), срозан амерички углед у иностранству...

У мемоарима, које ће сигурно писати, Буш ће свакако настојати да објасни како је много тога што је радио било добро за нацију и да другачије није могло бити. То ће га, још пре него што напише прво слово, учинити милионером – то је, уосталом, био случај и са другим бившим председницима – али и без то-

га Буш не би морао да се много секира због рецесије од које стрепи велика већина Американаца. Прво, био је богат и пре него што је постао председник, а да је у међувремену то богатство и испарило, сасвим удобно би живео од председничке пензије.

Она, то се унапред знало, износи тачно 196.000 долара годишње. Упола је нижа од председничке плате која износи 400.000 долара. Такође се зна и колико ће примати следеће године – 203.600 долара, односно 210.700 за 2011.

Једна асоцијација пореских обвезника је ишла толико далеко да је израчунала да ће, на основу просека животног века своје генерације, Буш поживети осамдесет две и по године и да ће његове пензије дотле грађане коштати укупно 5,56 милиона долара.

Бушов моћни потпредседник Дик Чејни примаће на име пензије годишње 132.000 долара, захваљујући делимично и 29-годишњој каријери у разним владиним департманима и Конгресу. Због тога је његова пензија нешто виша од оне коју прима Ал Гор, Клинтонов потпредседник у два мандата: 120.000 долара годишње.

Бил Клинтон је као председник (1992–2000) примао упола нижу плату од Буша – одлука о удвостручавању председничких примања донета је пред крај његовог мандата, да би важила тек за његовог наследника. Пензија му је, међутим, иста као и Бушова. А да није, то га, наравно, не би много забринуло. У дебати која је вођена поводом именованја његове супруге Хилари на место ГЛАС ОСИГУРАНИКА, 31. ЈАНУАР 2009.

државног секретара за иностране послове, откривено је да су Клинтонови после напуштања Беле куће зарадили више од сто милиона долара, што хонорарима од говора, тантијемама од аутобиографија, што донацијама, у неким случајевима и из контроверзних извора.

Бил Клинтон је америчке пореске обвезнике у прошлој години коштао укуп-

Бела кућа: није лоше ни кад се изађе

но 1,18 милиона долара, док је Џорџ Буш старији, отац управо детронизираног Буша млађег, који је у Белој кући провео само један мандат, од државе, за пензију и друге трошкове – за канцеларије, секретарице и помоћнике, путовања и поштанске и телефонске трошкове, на шта имају право сви председници-пензионери – у 2008. добио 800.000 долара.

Од експредседника у животу је још само Џими Картер, коме је лане исплаћено 518.000 долара.

Бивши председници нису увек овако добро пролазили. Закон који регулише ову област донет је тек 1958. године, а његово усвајање је подстакнуто незавидном материјалном ситуацијом у којој се, после истека мандата, 1953, нашао председник Труман који је био принуђен да живи само од пензије официра америчке војске. Њему је накнадно законом одређена председничка пензија од 25.000 долара годишње. Временом, та свота је увећавана, а придодавани су јој и разни додаци за покривање трошкова.

Дарежљивост према бившим председницима образложена је неопходношћу да се „очува њихово достојанство“, јер се током педесетих није очекивало да ће, пола века касније, они и те како добро уновчавати свој имиџ бивших станара Беле куће.

Национална унија пореских обвезника зато је покренула иницијативу да се регулатива о председничким пензијама промени зато што је оно „започето као скромни систем да Хари Труману помогне да одговара на своју пошту, постало милионерски клуб бивших председника“. Унија зато тражи да се регулатива промени тако да „одражава реалност модерне политике и економије“.

Израчунато је, иначе, да су бивши председници – Буш је био четрдесет трећи – после истека мандата у просеку живели 12 година и 339 дана. Најдуже је у председничкој пензији био Херберт Хувер – 31 годину и 231 дан, а најкраће Џејмс Полк – само 103 дана.

„Пензионерским шампионом“ међу бившим председницима сматра се Џералд Форд (у Бели кући ушао после оставке Ричарда Никсона): мандат му је трајао само две и по године, али је, захваљујући томе што је пре тога 24 године провео у Конгресу, примао више од 300.000 долара годишње када је 2006. умро у 93. години.

Милан Бекин

За пун век 300 евра

У Подгорици, према недавним подацима, живи 11 особа старијих од сто година, а градска власт их је за време новогодишњег празника посетила и – уручила им по 300 евра.

Најстарије Подгоричанке су Фахрија Мучић, са 107, и Хајрија Бибезић у 105. години...

Додуше, обнародујући помоћ суграђанима који троше

други век, власти су, како пишу „Вечерње новости“, известили да је по 300 евра добило 22 Подгоричана с више од сто година. Покушавајући да их пронађу, новинари су сазнали да су неки умрли и пре десет година; власт је објаснила да „њихова смрт вероватно није пријављена“, али је списак стогодишњака после тог сазнања – преполовљен.

Хрвати уводе нови лични број

Грађанима Хрватске управо је почео да стиже на кућну адресу – особни једанаестоцифрени идентификациони број као замена за доскора важећи матични број, ЈМБГ какав постоји и код нас. За разлику од матичног, овај број гарантује потпуну заштиту личних података.

Замена матичних бројева пропраћена је великом пажњом званичника, као први корак ка стварању јединственог регистра свих хрватских

грађана и предуслов опште информатизације јавне управе. Његовим увођењем олакшаће се повезивање и аутоматска размена података између служби, грађани ће права остваривати лакше и брже, избећи ће се сувишна папирологија и редови, а држава ће имати, како се тврди, бољи увид у имовину грађана и предузећа и токове новца – што је кључни предуслов и за борбу против корупције.

Смртоносни „кароши“ и у Европи

Погубност претераног рада, запажена још пре четири деценије у Јапану (а где другде), последњих година уочава се и у Сједињеним Америчким Државама и у земљама Европске уније.

Појава изненадне смрти због застоја у раду срца, крварења или самоубиства, а без претходних упадљивих знакова болести, која се повезује с прекомерним радом, у Јапану је добила и посебан назив „кароши (kah/превише+тоге/рад+ше/смрт) феномен“. Процењује се да је од карошија, препознатог још 1969, а званично признатог 1987. године, од 1990. умрло више од 10.000 људи.

Уочено је да од карошија страдају људи који често раде прекомерно, независно од тога да ли им је тај рад

плаћен. У Јапану се на то гледа слично као на „понос самураја“ и подразумева се, јер би супротно било нечасно и значило би нелојалност компанији. Тако „радници самураји“ раде врло тешко и не говоре о томе, а стрес је забрањена реч.

ризик је наглашен код радника изнад четрдесете и педесете године живота, који имају мале могућности за други посао, па у страху од губитка постојећег пристају на све; већина лечених или умрлих због кароши синдрома радили су и више од 100 прековремених сати месечно.

Један од узрока појаве карошија јесте и запошљавање хонорарне радне снаге, која доноси уштеду и флексибилност јер може лакше да се отпушта.

У односима између радника који су запослени на неодређено и оних на одређено време развија се конкуренција и потреба за доказивањем, а она често значи и преузимање додатних послова.

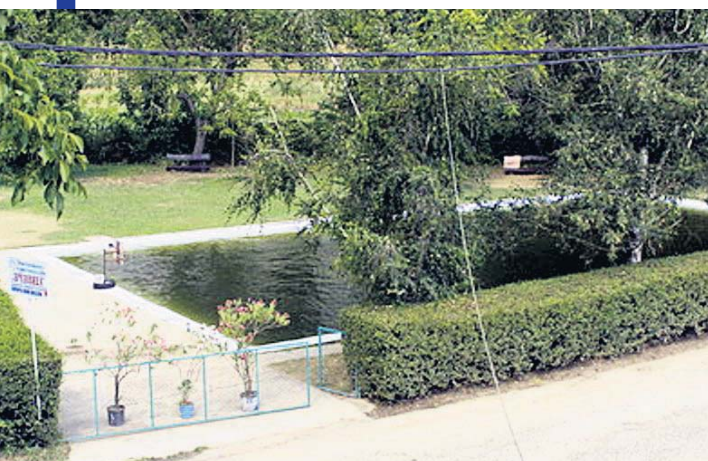
Али, као и капитал, и овај синдром се интернационализовао. Према научним проценама,

У ТРСТЕНИЧКОМ СЕЛУ БРЕЗОВИЦА ОСНОВАНО УДРУЖЕЊЕ

Етносело у Ракезићима

Досељене брвнаре

Лети и купање у базену

У месту Брезовица, недалеко од Трстеника и Врњачке Бање, где одавно постоје услови за развој сеоског туризма, недавно је 18 домаћина основало удружење под називом „Домаћини села Брезовица“, а овдашњи дугогодишњи угоститељ, сада настањен у селу Штулац, Мирослав Ракезић са рођацима преуређује десет хектара имања на око 500 метара надморске висине у засеку Ракезићи у етнотуристички комплекс.

– Купио сам већи број старих брвнара, у будућем етноселу изградићу ресторан са 12 кућа које ће имати укупно 25 лежајева за госте. Морамо да створимо занимљиве садржаје за госте да им боравак овде не буде досадан, уз озонске стазе биће и старих заната. Очекујем и подршку у облику повољних кредита и подстицајних средстава за развој сеоског туризма – каже Мирослав Ракезић. – Ту сам се родио, школовао се и волим да дођем, одморим се од буке и надишем чистог планинског ваздуха. Надам се да ћемо овог лета овде имати доста гостију, имају они ту шта да виде, да се друже са Брезовчанима, чувеним кречарима, да пецају рибу

у брезовачкој реци, да шетају пропланцима. Постоји у школском дворишту и терен за мале спортове, ту је и летњи базен за купање...

Општинска туристичка организација кренула је у кампању ширења свести међу домаћинима да се масовније укључе и гости-ма понуде своје објекте.

– Осим Брезовице, радимо пројекте и за друга села у окружењу која имају услова за развој сеоског туризма, а надамо се да ћемо 80 домаћина својим предавањем заинтересовати за то. У селима Стублице, Дубље, Попина, Лободер, Рајинац и другим такође има услова за сеоски туризам, али би требало да и мештани буду заинтересовани – каже Мира Глицић, координатор активности у Општинској туристичкој организацији и промотер сеоског туризма.

А вредни и познати кречари додају да ко једном у Брезовицу дође, изнова се враћа; на улазу у село постављена је табла добродошлице, па ко природу и чисту еколошку средину воли – нека изволи.

Драган Ивановић

ЗА БЕЧЕЈСКЕ ПОЉОПРИВРЕДНИКЕ

Зимско учење

Удружење грађана „Агро-Сервис“ из Бечеја помогло је пољопривредницима да им се зимско затишје у пословима не одужи: у новембру и децембру прошле године паори су на рачунарском курсу учили да рукују другачијим алатима, а у јануару је почела серија предавања о технологији узгоја и хемијској заштити кукуруза, пшенице, соје, шећерне репе и сунцокрета, као и о употреби домаћих хибрида у пољопривреди.

Напор „Агро-Сервиса“ да наши пољопривредници, уз савремене агротехничке мере, више користе и компјутере подржали су и стручњаци врбаског „Агрозавода“, омогућивши сељацима бесплатно овладавање новим знањима.

И. М.

Уз тракторе и компјутери

Певачка група „Варошарије“

Игре и поскочице из Србије

ОПШТИНСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИНВАЛИДА РАДА БАЧКЕ

Светосавско окупљање

Представници 15 општинских организација инвалида рада из целе Бачке, њих око 400, окупили су се у Сомбору да обележе велики празник посвећен првом српском архиепископу. Домаћин овог сусрета, председник сомборске Организације инвалида рада Миливој Ненадов подсетио је присутне на велики допринос светог Саве писмености и култури нашег народа.

Пошто је госте поздрала и Стана Свиларов, председник Савеза инвалида рада Војводине, изведен је изузетно

леп културно-уметнички програм. Наступили су „Јувентус кантат“, мешовити омладински хор – победник светског првенства одржаног у Велсу, и солиста Соња Шарић; девојке и младићи КУД „Раванград“ добром игром и насмејаном младошћу освојили су срца присутних. Велики аплауз припао је и певачкој групи „Варошарије“ која наступа већ пет година не само у оквиру Организације инвалида рада Сомбор него и у другим приликама.

И. М.

СЛАВЉЕ У БЕОГРАДСКОМ КЛУБУ

Деведесет уз трубаче

Почетак године корисницима Дневног центра и клуба за старије „Стари град 2“ у Београду донео је, поред уобичајених празника, још један повод за славље: најстарији корисник клуба Јован Кебељић заокружио је број година на деведесет. Вредан повод, зар не? Зачас је направљена торта, састављен пригодан програм и позван клупски оркестар.

У веселој атмосфери, представник Програмског одбора Јордана Вуковић у име свих чланова честитала је Јовану рођендан. Рођенданска торта уручена је уз звуке десеточланог дувачког оркестра „Експрес“, пристиглог из Владичиног Хана у јеку новогодишњих празника, који се појавио изнебуха, али – у пра-

ви час: једном се пуни деведесет година.

А кад већ помињемо бројеве, Јован ужива у пензији већ тридесет година; почео је да ради са 13 година, и то у књижари чувеног издавача Геце Кона и током живота стекао благо: двоје деце, три унуке, три праунука и једну праунуку.

На питање које су му жеље за убудуће, одговорио је:

– Да се поново оженим (уз осмех) и да моји Слађана, Ивана, Марија, Љубица, Лука, Никола, Марко и Лана имају добро здравље.

Нека тако буде, са жељом да овог насмејаног и увек радо виђеног сада већ деведесетогодишњака и даље сваког дана сусрећемо у клубу.

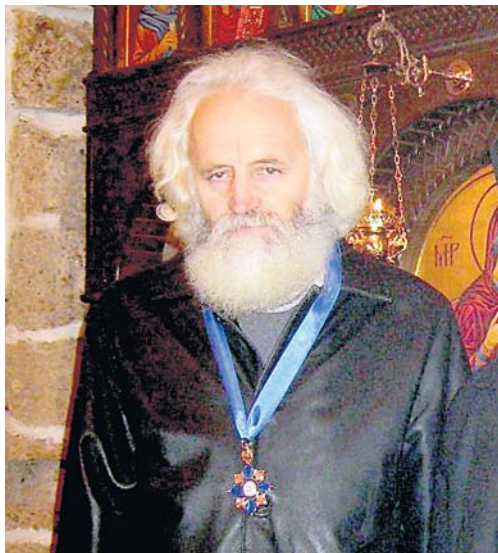
Вера Витезовић

СЈЕНИЧАНИН ЈАЋИМ РАДИШИЋ ОДЛИКОВАН ОРДЕНОМ СВЕТОГ САВЕ

Манастиру даровао хектар очевине

Свети синод Српске православне цркве одликовао је Јаћима Радишића, метеоролога и руководиоца Центра за противградну одбрану у Сјеници, орденом Светог Саве због несебичне помоћи манастиру Дубница у селу Божетићи код Нове Вароши. Манастиру, који је обновљен 2007. године после три века у рушевинама, Радишић је даровао хектар очевине, колики је данас манастирски посед.

Манастир Дубницу на падини Јавора, задужбину патријарха Гаврила Рашковића, Османлије су у одмазди крајем 17. века сравниле са земљом. Његова обнова трајала је пуних шест лета, а несебичном помоћи народа читавог краја, поред манастирске цркве,

Јаћим Радишић

озидане каменом и сигом, подигнут је и мањи конак, ограђена порта и створени услови за боравак и живот монаха. Радишић је, на почетку обнове, манастиру Дубници покљонио пола хектара земље, а недавно још толико.

– Одрастао сам поред зидина Дубнице и то доба урезало ми се у најлепше успомене из детињства. Обнова манастира је остварење недосађаног сна мог покојног оца Слободана који се до 2004. године, колико су му могућности дозвољавале, бринуо о обнови светиње. Мој скромни поклон тек је мала материјална потпора манастиру да се олакша живот монаха – каже скромно Радишић.

Ж. Дулановић

У ОО ГЛУВИХ И НАГЛУВИХ СМЕДЕРЕВСКЕ ПАЛАНКЕ

Награде најбољим спортистима

По традицији, у просторијама Општинске организације глувих и наглувих Смедеревске Паланке за Православну нову годину проглашени су најбољи спортисти у претходној години који су се такмичили на општинским и републичким такмичењима. У шаху (појединачно и екипно) у 2008. години најбољи су били Мирослав Филиповић и Миленија Гајић.

У категорији великог и малог фудбала за најбољег спортисту проглашен је дугогодишњи играч и голман Горан Лаовић. Вредне награде, за које је средства обезбедило

Министарство рада и социјалне политике – Сектор за заштиту особа са инвалидитетом, најбољима је уручио Милорад Јовановић, председник ОО глувих и наглувих Смедеревске Паланке.

Руководство Општинске организације глувих и наглувих Смедеревске Паланке за својих двадесет чланова обезбедило је, преко Црвеног крста са којим већ дуго има успешну сарадњу, пакете за личну хигијену.

Сл. Костантиновић

Најуспешнији са даровима

Уручени пакети најстаријима

ПЕНСИОНЕРКА ОТКРИВА У ПРИРОДИ ЗАБОРАВЉЕНЕ ИЗВОРЕ ХРАНЕ

Смиљино слатко од бурјана

Почетно чуђење, због веровања да је ова биљка отровна, нестаје када се проба неуобичајена посластица

Смиља Мишић, пензионерка из Смедеревске Паланке, открива у природи давно заборављене изворе хране. Са животним сапутником Љубишом, такође пензионером, живи на самој обали Кудречког језера, окружена шумарцима и пропланцима са разноврсним биљем које често користи у справљању јела и посластица.

Пријатељи Мишића и сами су изненађени кад од сналажљиве Смиље чују од чега све може да се зготови укусно јело или да се скува слатко. Неки готово да и не верују – док не пробају – да се у лепо сложеним теглама налази слатко скувано и од бурјана за који многи мисле да је отрован.

– Много тога сам научила од моје мајке Симеуне – вели Смиља. – За време Другог светског рата народ се сналазио на свакојачке начине да преживи. Ми смо тада живели у Београду и пожелели пекмез, а мајка је, јер тада није било другог воћа, набрала бурјана и скувала пекмез. Ми, деца, у

сласт смо га јели и сећам се да нам се лице плавило од уха до уха.

Пролазиле су године, Смиља се удала и добила два сина, продавнице су биле пуне, па је пекмез од бурјана пао у заборав. Када се једном, разговарајући с пријатељицом, присетила тешких ратних дана, немаштине и мајчиног пекмеза од бурјана, од ње је чула да је „бурјан изузетно корисна биљка“ и да постоји и рецепт за слатко од ње.

– Мене је то заинтересовало – прича нам Смиља. – Узела сам рецепт, набрала плодове бурјана, кога има много у околини Кудречког језера, и убацила их у ушпинован шећер. Док се кувало, додала сам мало лимунтуса. Слатко је испало, што би у жаргону рекли, прва лига. Једина „мана“ је што мало фарба уста и језик...

Смиља открива да се слатко од бурјана кува у августу, кад бобице нису још толико зреле. Оно није само укусно, него је и јако здраво. Традиционална медицина препоручује бо-

бице бурјана као лек при затвору, помажу и за побољшање знојења и код прехлада, а некада су давале нервним болесницима ради смиривања. Од плодова ове коровске биљке некад се пекла чак и ракија.

И иначе, каже Смиља, поља су пуна биљака које су и храна и лек. Њена мајка се из шетње увек враћала с нарамком разноврсних трава.

– Од ње сам чула да горка детелина благотворно делује на нерве, листови брезе лече реуму... Нажалост, умрла је пре него што нас је упутила у све тајне трава. Али ја сам успела да научим и непогрешиво препознам бар тридесет, четрдесет лековитих трава. Годинама их берем и, док моје пријатељице уживају у кафи, ја пијем чајеве од биљака.

Наша саговорница наглашава да је здравље и у 77. години добро служи, уверена да доброг удела у томе имају и чајеви од биљака које сама бере и суши.

Драгољуб Јанојлић

НОВА ВАРОШ

Дарови за 350 малишана

Хуманитарна организација „Стара Рашка“ из Београда даровала је са по пет хиљада динара, као и пакетима слаткиша, 350 малишана из породица слабијег материјалног стања из Нове Вароши, Прибоја и Пријепоља.

– Ово је већ четврта година како, редовно током јануарских верских празника, уз помоћ наше подружнице у Канади додељујемо једнократну новчану помоћ сиромашној деци из општина рашке области. За ову намену до сада је издвојено 290.000 долара – каже Војин Вучићевић, председник „Старе Рашке“.

Ж. Дулановић

БИВШИ ОТПРАВНИК ВОЗОВА ПОСТАО ОВЧАР

Старост лепша на пашњаку

Станимир Јонић (78), пензионисани отправник возова на железничкој станици Раброво-Клење, код Кучева, већ тридесет година чува стадо од двадесетак оваца и коза уз које је и дочекао виталну старост. Одмалена је научио да му дани од пролећа до зиме пролазе на пашњаку. У пензију је отишао пре петнаест година и од тада је стално на испашу по сунцу, киши, снегу...

– Радим то већ деценијама, па ми је постала рутина. Задовољан сам, сир спремам с вољом какву сам имао у младим годинама, киселим млеко, а помузем и по десет

литара за петнаест минута. У послу ми помаже и супруга Душанка.

Станимир истиче да му је много лепше да иде за овцама и козама и да бере млећ и друго лековито биље него да дане проводи седећи у кући.

– Живот у природи ме очеличио, а мир и здрава храна утичу на дугочечност. То нисам ја измислио, то су мени и моји стари говорили – ко живи у природи, сједини се с њом, а бог га награди дугим животом – закључује Станимир.

Љ. Настасијевић

ЗАХВАЉУЈУЋИ ДОНАТОРИМА И УПРАВИ ЗАЈЕЧАРА

Бесплатан превоз за инвалиде

У Међуопштинској организацији мултипле склерозе у Зајечару посебна пажња се поклања превозу особа с инвалидитетом. После набавке комбија за превоз чланова ове организације, који је поклонила аустралијска амбасада, и хидрауличне рампе за лакши улаз особа са инвалидским колицима, што је са 396.000 динара финансирала општина Зајечар, прошле године од немачке амбасаде добијена је донација за куповину још једног комбија прилагођеног за лакши улаз тешко покретних лица (са додатним прагом за бочна врата).

– За пројекат „Прилагођен превоз особа са инвалидитетом“ у Зајечару, којим смо конкури-

сали код Министарства за рад и социјалну политику у партнерству са Удружењем грађана „Добро дрво“, одобрено нам је 50 одсто потребних средстава – истиче Горан Лукић, председник Међуопштинске организације мултипле склерозе. – Свесрдну помоћ су нам пружили Градска управа Зајечара, Дирекција за изградњу града, ЈП Тимочка крајина и Гумопласт.

Пре месец дана у Зајечару су уведене две линије за превоз особа с инвалидитетом, једна од Белог брега до Дома здравља, а друга од Котлујевца до Дома здравља, као и возња по позиви на територији Зајечара.

М. Славковић

ЛИКОВИ НАШИХ СУГРАЂАНА

Човек са сто руку

Пензионер из Ваљева Михаило Рафаиловић (85) остаће упамћен као пример човека који је, уз непрекорно обављање свакодневних радних обавеза, на себи својствен начин, заправо корачајући испред времена, оплемењивао своју животну и радну средину.

Рођен је и одрастао у селу Вртиглаву код Мионице, а током рата, животни пут га је, као и већину вршњака, одвео на Сремски фронт. Тамо бива тешко рањен, доживљава клиничку смрт и, иако већ отписан, успева да преживи. После лечења, враћа се на фронт: распоређен у прихватну болницу, прима рањенике, пружа им прву помоћ и шаље у војну болницу у Београду... Тада и почиње Михаилова хуманистичка мисија.

У ваљевској болници „Др Миша Пантић“, где је практично провео цео радни век, Мика, како га зову, упамћен је као изузетно виспрен и пожртвован радник и за то доба прилично

необичан борац за чистоту и животне и радне средине. Дела његових руку су паркови и зелене површине у кругу болнице и Медицинске школе у Ваљево. Деценијама је запослене свако јутро дочекивао и поздрављао увек ведар и расположен, па настављао да уређује и негује парк. Многи пролазници застајали би и радознано посматрали како то Мика спретно поткресује и „фазонира“ лигуструм и уређује зелене површине. Колеге и познаници дивили су се шта је све стизао да уради у току дана. Био је домар, набављач, превозник, руководилац постројења за грејање. Годинама се старао о болничкој економији, хранио свиње, неговао коње, косио и сејао, убирао летину и, поред свега тога, педантно сређивао болнички круг и зеленило. Био је то „човек са сто руку“.

– Када бисмо своје животне и радно окружење прихватили као део себе, своје куће и породице, онда не

Михаило Рафаиловић
испред „свог“ парка

би било толико прљавих улица, паркова, дворишта, фабричких кругова и бројних сметлишта – каже овај још виталан човек који је, уз сва задужења, био и остао одговоран и пажљив супруг, отац, деда и прадеда. Данас живи у стану у насељу Ослободиоци Ваљева, а јуче је напунио 85 година.

Драгољуб Петровић

ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ИНВАЛИДА
РАДА КЊАЖЕВАЦ

Скоро сви у зони сиромаштва

Инвалиди рада незадовољни су квалитетом живота јер њихов стандард одређују њихова примања, речено је на недавној трибини у општини Књажевац: инвалидске пензије за трећину су ниже од старосних, просек њихових примања у општини (3.400 инвалидских пензионера) износи 14.000, а око 600 пензионера прима мање од 9.000 динара.

На трибини, одржаној у Клубу пензионера, истакнуто је да инвалидима рада није потребно сажаљење

већ подршка друштва, општинске власти и осталих институција да би преживели, као и помоћ у остваривању права на здравствену заштиту, у обезбеђењу лекова (који су веома скупи), као и у плаћању комуналних трошкова и струје на шта иде највећи део пензије. Такође је истакнуто да је помоћ општине потребна и клубу пензионера који је веома активан.

Стоилко Ивковић, председник Општинске организације инвалида рада, каже да је инвалидима омогућена набавка намирница и огрева на три до шест рата без камате (што користи око 1.200 лица), као и новчана помоћ од 500 до 2.000 динара, коју је само у 2008. користило 125 особа са инвалидитетом.

Д. Ђорђевић

У ШАБАЧКОЈ РАДИОНИЦИ
„НАШЕ ДЕЛО“

Рукотворине за Скупштину

У шабачкој радионици „Наше дело“, која ради под окриљем Удружења дистрофичара и Друштва за дечју и церебралну парализу, посебно је, као и раније, било радно пред минуле празнике. Тако су, рецимо, пред Нову годину направили око 700 честитки од којих су им по 50 купила шабачка јавна предузећа, док је Градска скупштина откупила 100.

– Поред честитки и новогодишњих украса, израђујемо и славске чиније, предмете од гипса, икебана, слике и још пуно тога – каже Драгица Тодоровић, секретар Удружења.

Иначе, рад у радионици осмишљава Хедвига Бурмазевић, сликар-наивац, чланови до новца за потрошни материјал долазе продајом својих рукотворина, а помажу им и Министарство за рад и социјалну политику и локална самоуправа.

Б. Р.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Награде и захвалнице

Дугогодишњем благајнику Милени Николић, која у Општинској организацији пензионера у Смедеревској Паланци непрекидно ради пуних двадесет седам година, уручена је новчана награда у износу од 5.000 динара. На недавној скромној свечаности Слободан Б. Пантић, председник паланачких пензионера, уручио је и захвалнице активистима ове организације за добар рад у прошлој, али и ранијих година. Захвалнице су добили: Светомир Танасковић из Кусатка, Десанка Ђорић из МЗ Колонија, Петар Миловановић из Баничине, Верослава Гавриловић из Грчца, Зоран Вуковић из Водица, Станиша Златковић из МЗ Доњи град, Рајко Стевановић из Влашког Дола, Љубиша Танасковић и Триво Јелача из Придворица, Драгољуб Милојевић из Ратара и Милорад Јоцић из Селевца.

Сл. Костантиновић

ЧОКА

Повластице за риболовце

Пецароши на Тиси код Падеја

Удружење спортских риболоваца „Златица“ у Чоки и ове године је обезбедило повластице за своје чланове. Сениорске риболовне дозволе које важе за Тису и њене притоке коштају 4.000 динара, а за старије од 65 година 3.200, колико и за жене и млађе од 18 година.

За спортски риболов на систему канала Дунав–Тиса–Дунав дозвола за старије кошта 2.000 динара, односно 750 динара мање од редовне, а нижа је и чланарина. **С. З.**

ЦАРЕВАЦ

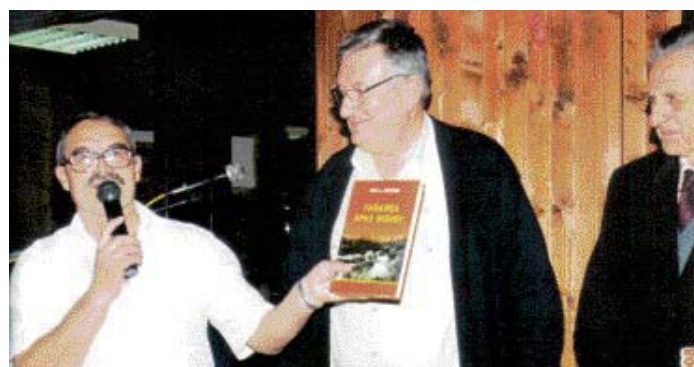
Отворен клуб

У родном селу славног виолинисте Властимира Павловића Цареваца, Месна организација пензионера отворила је клуб: месна заједница из овог насеља уступила им је једну просторију, а за адаптацију и преуређење су се побринули Александар Настасовић, Тика Миленковић, Томислав Ђорђевић, Радомир Пантић и председник МО Јован Ђурић. У хладним зимским данима, педесетак пензионера напредног села у долини Пека сада се окупљају и друже у свом клубу.

С. Пупазић

ЧАЈЕТИНА И ТОПЛИЦА

Ускоро братимљење

Председник Коцић (лево) уручује поклоне представницима Чајетине И Мерошине

Прокупачки пензионери изашли су са „јужне пруге“ и исковали пријатељство са западном Србијом – тачније са колегама из Чајетине које ће за који дан посетити да би се, на свечаности, две организације и збратимиле.

– Све је потекло од једног телефонског позива и разговора са једним од најактивнијих пензионера Чајетине Слободаном Јеремићем, који је иницирао сарадњу са нашом организацијом. Група од 50 чланова ОО пензионера Чајетине почетком зиме нас је посетила, биле су ту и колеге из Мерошине и створили смо ново пријатељство – каже Миролуб Коцић, први човек прокупачких пензионера.

Ж. Д.

СМЕДЕРЕВО

План пре рока

Чланови и руководство Општинске организације инвалида рада у Смедереву, која има 2.100 чланова и једна је од највећих у Подунавском округу, остварили су пре рока план рада за 2008. годину, изјавио је њен председник Мецаид Атемовски. Благовремено је закључен уговор са СТР „Ђувик“, што је омогућило да инвалиди рада, на више месечних рата, добију разне врсте угља и огревног дрвета. Обезбеђени су им кромпир, лук, посуље и мед по повољним ценама и на рате, а и 107 пакета сухомеснатих производа. Од чланарине, каже Атемовски, и помоћи СИР Србије и града Смедерева, 170 сиромашних инвалида рада добило је пакете са намирницама.

Општинска организација инвалида организовала је у прошлој години излете и спортске манифестације на којима су смедеревски спортисти инвалиди освајали пехаре, дипломе и награде.

Карло Вереб

АЛЕКСАНДРОВАЦ

Испуњени сви задаци

Општинска организација пензионера из Александровца испунила је у прошлој години све задатке из програма рада. За пензионере је набављено више од 1.200 метара дрва, 100 тона угља које треба да плате у осам месечних рата, а набављено је и 500 пакета сухомеснатих производа. Најугроженији чланови добијали су позајмице. Организовани су одласци у бање на лечење и опоравак.

– Месне организације у селима показале су запажену активност везану за посете културно-историјским споменицима и пружање новчане помоћи најсиромашнијима. Верујемо да ће и ове године пензионери Жупе наставити да раде као досад, а очекују се нове идеје које би задовољиле већину пензионера – каже Слободан Дишић, секретар Организације.

Јован Пејчић

ВЛАСОТИНЦЕ

Лековита лепа реч

Удружење пензионера у Власотинцу већ годинама, од 2002, организује сусрете пензионера из Прокупља, Алексинца, Врања, Бабушнице, Сурдулице, Грделице, Црне Траве и Власотинца. Недавно су се ова удружења и побратимила.

– Наша сарадња је прерасла у традиционална дружења из којих су проистекла многа искрена и лепа пријатељства. На овај начин пензионерске дане чинимо лепшим и садржајнијим,

Један од сусрета пријатеља

а трећем добу дајемо нову димензију и смисао. Веома је важно да, окупирани свакодневним обавезама и бригама, не заборавимо једни друге и помогнемо онима којима је наша помоћ неопходна – поручио је на недавно одржаним сусретима Светислав Иванковић, секретар Удружења пензионера општине Власотинце.

Овим људима неуморног духа локална самоуправа и људи добре воље помажу да се поменути сусрети негују и трају.

Са свим тешкоћама они се боре на свој начин, дружењем, песмом, путовањима. А кад се неко од вршњака разболи, ту су пријатељи да пруже речи охрабрења и подршке јер лепа реч најбоље излечи.

С. Станковић

СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Благотворни разговори

Удружење војних пензионера, једна од организација која у Сремској Митровици окупља оне који су завршили радни век, одлучило је да за 50 чланова старијих од 80 година припреми скромне поклоне. Дарове су им, у кућној посети, уручили председник Сретен Раденковић и чланови Одбора овог удружења. Домаћини су се обрадовали не само поклонима, него пажњи и разговору, али и одговорима на питања у вези са овером здравствених књижица, набавком лекова, враћањем малог дуга, и многим другим која их тиште, а помоћи и одговора ниоткуда.

И. М.

ПРОКУПЉЕ

Амбуланта у Страхињи

У једном од највећих насеља у граду на Топлици, у месној заједници Страхиња, пензионери су добили своју амбуланту. Захваљујући разумевању Опште болнице, у некадашњим просторијама Хитне службе недавно је отворена амбуланта у којој ће, поред пензионера, здравствене услуге моћи да користе и остали грађани.

Добијањем амбуланта биће побољшани услови за прве здравствене прегледе најстаријих, који су до сада морали да пешаче неколико километара до дома здравља.

У амбуланти, која је отворена свакодневно, раде лекар опште праксе и две медицинске сестре.

За отварање амбуланта умногоме је заслужан Месни одбор пензионера Страхиња. Иначе, у овој месној заједници од укупног броја становника 90 посто су пензионери.

Ж. Димкић

ГОЛУБАЦ

Лампа од печурке

Пензионер Дуле Жикић (61) из Добре код Голупца убрао је печурку пањевчицу тешку скоро три килограма. Препознатљива је по воденастом рубу клобука и по смеђем, љускастом стручку, а расте на пањевима листопадног дрвећа од пролећа до зиме.

– Ова врста је јестива и веома укусна, али је опасно ако се замени неком врстом отровних пањевки (галерина) које успевају на пањевима смреке и имају гладак стручак – објашњава Дуле, добар познавалац шумских гљива.

Пањевчица је, додаје, врло осетљива и мора одмах после брања да се употреби.

– Ову печурку сам касно пронашао, већ је узрела па не може да се користи за јело. Послужиће ми као украс јер ћу од ње направити лепу стону лампу – задовољно каже Дуле.

Љ. Настасијевић

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,
Ово је простор намењен
Вашим писмима. Пишите
нам шта Вам се у нашем и
Вашем листу допада, а шта
би могло да буде боље, шта
бисте волели да прочитате
или да саопштите другим
читаоцима.

Адреса је Булевар умет-
ности број 10, 11070 Бео-
град, или електронском
поштом, на proffice@pio.rs

Трагедија бржа од закона

Гледам свакодневно и све
већа туга ме обузима због
младости и силних људских
живота изгубљених у сао-
браћајним несрећама. Ем смо
довољно стара нација, ем
нам младост остаје по пу-
тевима и градским улицама
због превелике, неприлагође-
не брзине и вожње у пија-
ном стању.

Љутим се на све нас, а по-
готово на оне који не доносе
те законе са високим казна-
ма, па и одузимањем возачке
дозволе, поготово пијанима
који возе. Нису се ни дру-
ги научили памети другачије
него што их удара по џепу
ако бацају ђубре на улицу или
пију и возе. Па, предузмимо
и ми нешто као сав остали
свет. Кажњавајмо, и то јако
строго и много, ако већ не
можемо драгачије да их на-
терамо да остану живи.

Кажу, од судбине се не
може побећи, али бар да про-
бамо да спречимо оно што
се може и да смањимо ри-
зик од пијаних возача и од
разних „Шумахера“ по ули-
цама и друмовима.

М. Петровић, Врање

ПИСМА

Спречити претње отказом

Претње отказом постале су саставни део
живота многих запослених. Послодавци користе ову
могућност за заштиту својих интереса, спровођење
сопствене концепције рада, на тај начин врше
притисак на раднике да би их натерали да раде
више и да не траже побољшање свог положаја.
Не ради се о неизвршавању радних обавеза (мада
има и таквих случајева, али то је друга тема),
већ о добрим радницима које послодавац на овај
начин држи у сталном страху од губитка посла. То
утиче на психичко стање, на здравље радника, на
његов живот и на живот његове породице.

Зато социјални партнери, држава, послодавци
и синдикати, морају што пре да препознају ову
појаву и начине стратегију за њено спречавање.
Постоји, уосталом, и Конвенција МОР-а о престанку
радног односа на иницијативу послодавца, којом
је предвиђено како послодавац треба да поступи
у случају да радник не испуњава своје обавезе,
а која никако не значи да може да му стално
прети отказом или да ће постати технолошки
вишак. Синдикат има право и обавезу да заштити
радника, па због тога и сматрам да је неопходно да
социјални партнери осмисле како да се последице
кризе што је могуће мање осете.

З. Чукић,
Нови Београд

Уместо стана, позив за суд

Радио сам 20 година у КМГ Трудбеник и ода-
тле отишао у пензију 1983. године. Мој син, који
је инвалид – на једно око је потпуно слеп, а на
друго тек нешто назире – радио је на телефон-
ској централи у истој фирми десет година, а пре-
стао је кад је фирма пропала. Заједно смо живели
у бараци где сам добио привремени смештај док
ми се не реши стамбено питање. Ту је порастао,
одатле сам га за руку водио у школу за следе и
слабовиде у Шафариковој улици. Прима туђу негу
и помоћ због инвалидности, а активан је у Савезу
слепих и слабовидих Београда и води шаховски
клуб. Све ово пишем да бих објаснио да он није
неки нерадник, нити сам ја био. Моје стамбено
питање никад није решено, иако је било стано-
ва и многи са дубљим џеповима су их добили, а
ја никад, па сам отишао у село Дединац, да син
има где да живи.

Али, сада га терају да се исели из те бара-
ке после 28 година становања, а он нема где да
живи, једино да изнесе кревет на улицу. Сада је
све на суду па ћемо да видимо шта ће суд да од-
лучи. Ја читам „Глас осигураника“ од А до Ш и
поздрављам све који пишу.

П. Димитријевић,
село Дединац,
18432 Барлово

-С-

SEP (енгл. „Simplified Employee pension“)

или „план упрошћених пензија“, који
се користи у САД, представља споразум
према којем запослени у малом преду-
зећу може да отвори и одржава лични
пензијски рачун на који додатне допри-
носе уплаћује и послодавац.

Сиротињске касе

У средњем веку код германских народа
се брига о обезбеђивању сиротиње издвоји-
ла у институцију „сиротињска каса“.

Систем пензијског осигурања базиран на три стуба (нивоа)

подразумева: I стуб (ниво) који пред-
ставља обавезно пензијско осигурање
засновано на „pay as you go“ систему
финансирања (тзв. систем међугенера-
цијске солидарности или текући концепт
финансирања) према којем текуће запо-
слени уплатама доприноса (на њихов те-
рет и на терет послодавца) финансирају
исплате пензија (пензијских надокнада)
садашњих пензионера; II стуб (ниво) та-
кође је обавезно пензијско осигурање које
се заснива на „fully funded“ систему ка-
питализације, уз постојање индивидуал-
них пензијских рачуна (пензија се добија
као збир акумулираних средстава допри-
носа и приноса на инвестирана средства
доприноса); III стуб (ниво) јесте добро-
вољно пензијско осигурање базирано на
„fully funded“ систему капитализације, уз
постојање индивидуалних пензијских ра-
чуна (пензија се добија као збир средста-
ва доприноса и приноса на инвестирана
средства доприноса).

Социјално осигурање

представља вид осигурања које осигу-
раницима, односно члановима њихових
породица, обезбеђује социјалну заштиту
за случај болести, инвалидности, старо-
сти, несреће на послу и незапослености.
У оквиру социјалног осигурања егзисти-
рају: здравствено, пензијско и инвалид-
ско и осигурање за случај незапослености.
Развијеност система социјалног осигу-
рања условљена је развијеношћу нацио-
налне економије и социјалном политиком
државе.

(Извор: „Речник појмова из
пензијског осигурања“,
аутора др Јелене Кочовић и
др Татјане Ракоњац-Антић)

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА

Упис стажа за лица која обављају послове по уговору

Лица која обављају послове по уговору, захтев за упис стажа подносе филијали Фонда ПИО надлежној према месту пребивалишта.

Захтев се подноси на прописаном образцу.

Уз захтев се достављају радна књижица, копија личне карте и писани доказ о престанку обављања уговорених права.

Пре утврђивања стажа по основу уговора овлашћени радник штампа испис података из пријаве о уплати доприноса по основу уговорене накнаде (образац М-УН) са исказаним именом и презименом осигураника, матичним бројем, адресом, ПИБ-ом и називом исплатиоца накнаде, датумом уплате, висином уговорене накнаде и висином уплаћеног доприноса; ово да би осигураник проверио да ли су извршене све уплате по уговору од стране исплатиоца.

Након уноса података из пријаве М-1/СП и потврде осигураника података о уговореним накнадама, регистрованих у матичној евиденцији, овлашћени радник – на основу података о основицама осигурања и датуму исплате уговорене накнаде, регистрованих у матичној евиденцији Фонда путем пријава М-УН и висини најниже основице која важи у моменту уплате – сачињава пријаву М-4УН и податке из ње уноси у матичну евиденцију.

Уколико је потребно, на основу стажа осигурања утврђеног пријавом М-4УН, попуњава се и уноси и одјава осигурања М-2/СП.

По ажурирању података из пријава М-1/СП, М-2/СП и М-4УН, подаци о стажу уписују се у радну књижицу и штампа уверење о подацима регистрованим у матичној евиденцији, па се радна књижица и уверење достављају осигуранику.

Упис стажа у радну књижицу за лица која обављају послове по уговору може се обавити најраније од 10. априла 2003. године, јер је тада уведена законска обавеза плаћања доприноса за ПИО и на ову врсту прихода.

Боловање и незапосленост

Милутин Станисављевић – Жагодина: Моја супруга има 54 године живота и 32 године и седам месеци радног стажа. Од 2007. године је на боловању. Одбијен јој је захтев за признавање права на инвалидску пензију. Интересује ме да ли у случају престанка радног односа може сама да уплаћује радни стаж до 35 година стажа осигурања. Такође ме занима колико дуго лекарска комисија може да продужава боловање.

Одговор: За Вашу супругу је најбоље да буде у радном односу што дуже. Лекарска комисија би требало да јој одо-

брана боловање све док траје лечење и док је неспособна за обављање посла. По прекиду боловања нека покуша да ради колико може, после чега може поново, ако јој није добро, да отвори боловање и поново поднесе захтев за инвалидску пензију.

Ако се ипак одлучи да раскине радни однос због немогућности да ради, може да се укључи у обавезно осигурање по члану 15 Закона о пензијском и инвалидском осигурању и да на изабрану основицу уплаћује допринос за ПИО, па да и на овај начин допуни стаж осигурања ради остваривања права на старосну пензију.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић,
Сектор за односе с јавношћу

Усклађивање пензије

Миломир Милосављевић – Железник: Пензионисан сам 1997. године, са пензијом у висини 356,38 динара, а 2000. ми је усклађена старосна пензија и износила је 4.215,42 динара. Интересује ме да ли се висина моје пензије усклађује по одредбама новог Закона о пензијском и инвалидском осигурању, с обзиром на измене и допуне Закона о ПИО из 2003. и 2006. године?

Одговор: Све пензије се усклађују на исти начин, уз примену актуелних закона који у том тренутку важе. Усклађивање се увек обавља на затечени износ пензије, било да је тај износ резултат старог или новог закона. Правило је да се сваки нови закон, или измена закона која садржи одредбе о начину усклађивања пензије, односи и на затечене кориснике пензија, па тако и на Вашу пензију.

Разлика по коначном решењу

Миленка Пешић – Књажевац: Радила сам у хрватској ТРО „Слога“ у радној јединици Књажевац. Отишла сам у пензију са привременим решењем, јер немам образац М-4 за период од 1. 8. 1986. до 30. 11. 1990. године. Из Хрватског фонда ПИО тврде да су послали образац М-4 у Зајечар-Књажевац. Међутим, овде то није стигло. Шта да радим?

Одговор: Према подацима које сте нам проследили види се да сте били осигурани у Србији од 1. 8. 1986. до 30. 11. 1990. године, као и да Вам је овај период признат у пензијски стаж. Из Вашег решења се такође види да Вам је за овај период обрачуна-та просечна зарада у Србији,

што је уједно и најповољнији годишњи лични коефицијент који сте имали у радном веку. Решење је оглашено привременим док се не прибаве стварни подаци о Вашој заради из тог периода. То значи да нема потребе да Ви сами предузимате било какве радње у погледу прибављања ових података јер ће их, уколико уопште постоје, Фонд ПИО прибавити по службеној дужности. Потом ће се одредити коначан износ Ваше пензије од почетка признавања права, уколико коначан износ буде повољнији за Вас, исплатиће Вам се разлика, а уколико буде неповољнији, обрачунаће се дуг, од почетка исплате, који треба да врати-те Фонду ПИО.

Потврђивање стажа из БиХ

Драган Петровић: Држављанин сам Републике Србије. Радио сам у БиХ у периоду 1974–1978. година. Радни стаж ми је уписан у Фонду ПИО Републике Српске, али за једну годину недостаје образац М-4. Ове године испуњавам услов за старосну пензију, ако се рачуна и радни стаж из БиХ. Интересује ме како ће се то одразити на стицање права и на висину пензије?

Одговор: Поднесите захтев за потврђивање стажа у БиХ, после чега ћете бити сигурни колико ћете стажа укупно имати. Ако БиХ потврди цео стаж, имаћете 40 година стажа осигурања, па можете да поднесете захтев у Србији за старосну пензију. Висина пензије се утврђује само на основу зарада у Србији, а кад право буде признавала БиХ, они ће висину и право одредити по својим прописима и регистрованим подацима.

Убитачан ТЕМПО

Један ради, а тројица гледају шта му је.

Некад се јело три пута дневно. Данас није тако убитачан темпо.

Штрајкујем глађу. Живим од плате.

Зоран Т. Поповић

Народ већ платио

Фирму је купио од татиног џепарца, а за отпремнину сваком раднику купио је – шешир за улицу.

Да није оних који нам стављају клипове у точкове већ бисмо пали у – провалију.

За грешке из прошлости политичари се не осећају дужни. Народ је то већ платио.

Живан С. Филиповић

Молим за реч

Прети нам талас отпустања. Ама, који талас? То већ постаје цунами.

Не плаћам струју, грејање, телефон... Чекам посланике да изгласају ребаланс буџета.

Одлуку Владе о замрзавању најревносније су примениле топлане.

У почетку године беше клизаво, а до краја године биће кризаво.

С обзиром на то да директори јавних предузећа и даље имају астрономске плате, мораћемо да оснујемо и министарство за астрономију.

Дејан Патаковић

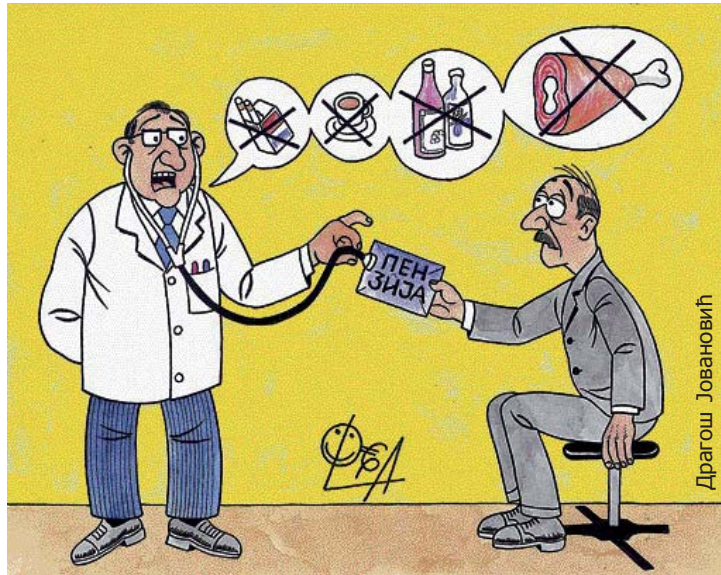
Гласоризми

Ситуација се мења. Час горе, час грђе...

Имамо светску кризу, па гасну кризу, па... Пензионерска криза опет на самом зачељу.

Стигао руски гас, пролеће на помолу, а пензије и даље на леду.

Драги Петковић

Распоређен терет

Потрошачка корпа је препуна, цене вире на све стране.

Онима доле све је горе.

Терет светске економске кризе равномерно је распоређен: већи део припада огромној већини.

Слободан Дучић

РЕКЛИ СУ ...

О ИСТОРИЈИ

Историја је сведок времена, светлост истине, живот усмене, учитељица живота, весник давнине.

Латинска пословица

Историчар који свесно прећуткује догађаје свесно обмањује, исто као и онај који пише о ономе што се није догодило.

Амијан Марцелин

У Херодота, оца историје, много је бајке.

Марко Тулије Цицерон

Историја се понавља, али сваки пут све више кошта.

Винстон Черчил

Када очевици ћуте, рађају се легенде.

Иља Еренбург

Да је историја заиста имала неки смисао, он би до сада већ био остварен.

Фридрих Вилхелм Ниче

Историја настаје тек са појавом посредника и дистанце.

Пјер Нора

Да је човек створен да гледа у прошлост, имао би очи на потиљку.

Љубица Марић

Постоје три начина тумачења историје: монументално, антикварно и критично.

Фридрих Вилхелм Ниче

Кад дођу сумтна времена паметни заћуте, фукара се обогати, а проговоре будале.

Иво Андрић

Историја је показала да често човек који је лично на републиканца док републике није било, престаје то да буде када република постоји.

Максимилијан Робеспјер

Лековите мисли

Доста је било заузимања ставова. Заузмите се ви на послу.

И од политичара који се продају треба да се наплаћује порез.

Не идем на зимовање. Трговци су ме насанкали.

Писао бих историју, али ми је потребан још један сведок.

Сваки динар трошим наменски. Да преживим.

Душан Старчевић

Рад на црно

Обоје зарађују за живот. Он на улици а она на пијачној тезги.

Пензионери се друже у клубовима за пензионере. Ту размењују животна искуства и вирусе.

Срби с нестрпљењем очекују белу шенгенску визу, за рад на црно.

Радивоје Јевтић Јенки

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	МЛАДИ ИЗДАНАК ГРАНЕ	ЧУВЕНА ПЕЋИНА У ШПАНИЈИ	ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ТАНАК, ВИТАК (ПЕШ.)	ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЉБАНИ	ПРИПО- ВЕДАЧКИ (ЛАТ.)	ОСТРВО У ШКОТСКОЈ
СИМБОЛ ЛАНТАНА			ИМЕ ПЕВ. ТАРНЕР ГРДИТИ, КОРИТИ				
УТВРЂЕНИ ДВОРАЦ У ШПАНИЈИ							
ПТИЦА КОЈА СЕ НЕ СЕЛИ							
НАРОДНА ИГРА У СЛАВониЈИ							
ЗАВЕШТАЊЕ							МЕСТО И ЛЕЧИЛИШТЕ У СРБИЈИ
МОЧВАРНО ЗЕМЉИШТЕ				ЛИСАЦ ОДМИЛА ИМЕ ГЛУМ. ЈОВОВИЋ			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГРАД У ИТАЛИЈИ ЈЕЛО ОД ХЛЕБА				ДОМАЋЕ ГОВЕЧЕ ИТ. РЕЖИСЕР, ВИТОРИО ДЕ		
АУТО ОЗНАКА ПАНЧЕВА			ИМЕ ФИЗИЧ. ЊУТНА НЕПОБИТ. ЧИЊЕНИЦА				
ОЗНАКА ОБИМА		МЕСТО У СРБИЈИ ДРУГЕ, ОСТАЛЕ					
ДЕО ДУВАЧКОГ ИНСТРУМЕНТА						СИМБОЛ ЗА БОР ГРАД У АУСТРАЛИЈИ	
СТАРИ СЛОВЕН				ГРАД У ИЗРАЕЛУ МЕСТО ВАЂЕНА СОЛИ			
СТАРЕШИНА (АРАП.)					1. И 17. СЛОВО ОДРЖАВАТЕЉ РЕДА		
ОЗНАКА ЗА АЛТ		СКАНДИН. БОГИЊА УСУДА БАЊА КОД БИХАЂА					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ВРСТА ПТИЦЕ АМАТЕР. ШАХОВСКИ КЛУБ						У ТО ВРЕМЕ, ТАДА
ИНИЦИЈАЛИ НАУЧНИКА АНШТАЈНА			ОБИЧАЈ (ТУР.) ЕМАНАЦИЈА (СКР.)				
КУЋИЦА ЗА ПСА							
ПРИЈАТЕЉ, КОЛЕГА (ФР.)							

Решење из прошлог броја: а капела, рапидан, хроника, ипсилон, Тот, Има, Евон, ос, к, Лакс, тоалета, Остин, п, НТ, Кира, Ира, јар, Киншаса, агар, пт, анимо, к, афера, ИК, есеј, природа.